

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

آیین برنامہ سازی در اتحاد ملی و انسجام اسلامی

عبدالله منتقی زاده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آئین برنامه سازی در اتحاد ملی و انسجام اسلامی

نویسنده:

عبدالله متقی زاده

ناشر چاپی:

مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۱۴	آئین برنامه سازی در اتحاد ملی و انسجام اسلامی
۱۴	مشخصات کتاب
۱۵	اشاره
۱۷	فهرست مطالب
۳۰	مقدمه
۳۲	پیام نوروزی مقام معظم رهبری
۳۲	اشاره
۳۲	موقعیت ملی و بین المللی نظام جمهوری اسلامی ایران
۳۳	ویژگی های ملت ایران
۳۴	ظرفیت های ملی در روبرویی با چالش ها
۳۵	انرژی هسته ای؛ ضرورتی بلندمدت برای ملت ایران
۳۶	ناامیدی؛ بلای عمده ملت
۳۶	ظرفیت ملی ایرانیان
۳۷	اتحاد ملی و انسجام اسلامی دو حلقه مفقوده
۳۷	تعریف اتحاد ملی و انسجام اسلامی
۳۸	ایجاد تفرقه و جنگ میان شیعه و سنی
۳۸	توجه به سیاست خصمانه دشمن
۳۹	تلاش مداوم دشمن
۳۹	نادیده گرفتن حقوق اولیه انسان ها در جوامع مدعی حقوق بشر
۴۱	وحدت و انسجام
۴۱	اشاره
۴۱	اتحاد ملی
۴۱	تعریف ملت

۴۲	مؤلفه های ایجاد ملت
۴۲	عوامل اتحاد ملی
۴۳	وحدت ملی، بستری برای ریزش فیض الهی
۴۴	وحدت ملی و پیروزی در صحنه های مختلف
۴۴	بسیج مظهر اتحاد در جنگ
۴۵	روحانیان؛ طلایه داران وحدت
۴۶	وحدت حوزه و دانشگاه؛ لازمه اتحاد ملی
۴۷	انسجام اسلامی
۴۷	اتحاد انسانی
۴۷	مفهوم انسجام اسلامی
۴۸	انسجام مسلمانان
۴۹	هم گرایی روحی مسلمانان
۴۹	اهمیت نقاط اشتراک امت اسلامی
۵۰	منافع مشترک ملت ها و مسئله انسجام اسلامی
۵۱	اهمیت حفظ انسجام اسلامی
۵۱	انسجام در قرآن و حدیث
۵۲	ضرورت وحدت ملی در کلام امام علی (ع)
۵۳	آثار انسجام اسلامی
۵۴	حج؛ نمونه وحدت و هم دلی مسلمانان
۵۵	تأثیر انسجام اسلامی بر نابودی اسرائیل
۵۶	ظرفیت قانون اساسی جمهوری اسلامی
۵۸	جریان شناسی پیام
۵۸	اشاره
۵۸	دشمن شناسی
۵۹	رابطه «دشمن درونی و بیرونی» با «خودی و غیرخودی»
۶۰	رابطه «نخبگان» با مقوله «عوام و خواص»

- ۶۲ تقابل دو اندیشه
- ۶۳ تفرقه چیست؟
- ۶۳ عوامل تفرقه
- ۶۳ نفس و هواهای نفسانی
- ۶۳ شیطان
- ۶۴ منافقان
- ۶۵ کفار
- ۶۵ دست نیاز به آن سوی مرزها
- ۶۵ ضعف اطلاع رسانی
- ۶۶ گسترش فساد و ناهنجاری های اجتماعی
- ۶۶ تبعیض، توطئه و فراموش کردن مردم
- ۶۶ ابزار تفرقه
- ۶۶ اشاره
- ۶۶ جنگ روانی
- ۶۷ رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی
- ۶۷ طرح مفاهیم کلی و مشتبه در جامعه
- ۶۷ تمدن اسلامی و نیرنگ غرب
- ۶۷ تجزیه قدرت اسلامی
- ۶۸ ایجاد یک کشور غیراسلامی و غیرعرب بین آسیا و افریقا
- ۶۹ مذهب سازی و مسلک سازی
- ۶۹ ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی
- ۷۰ جهت دهی افکار عمومی دنیا بر ضد اسلام
- ۷۰ جنگ روانی
- ۷۲ بایدها و نبایدهای تحقق اتحاد ملی و انسجام اسلامی
- ۷۲ اشاره
- ۷۲ بایدهای اتحاد ملی

۷۲	بایسته های تحقق هم بستگی ملی
۷۴	نقش خانواده و مدرسه
۷۵	نقش رسانه ها و مطبوعات
۷۵	توجه به گویش ها و سنت ها؛ زمینه ساز اتحاد ملی
۷۶	احترام به اندیشه های مختلف
۷۶	وظیفه اصحاب رسانه
۷۶	همگان حقی یکسان دارند
۷۶	تشکیل ستادی از افراد خبره
۷۸	بایدهای انسجام اسلامی
۷۸	پیامبر اعظم؛ نماد انسجام اسلامی
۷۸	باور دولت های اسلامی
۷۹	ارائه پژوهش های علمی
۷۹	زمینه سازی رهبران مذهبی
۸۰	پدید آوردن شعارها و نمادها
۸۰	بیان آثار و پی آمدهای اختلاف های مذهبی
۸۱	طرح نظریه جهانی شدن در راستای اسلام
۸۱	محکومیت کارهای افراطی
۸۱	طرح نقاط عطف تاریخی مشترک
۸۲	وبلاگ نویسی و رفع شبهات دینی در فضای مجازی
۸۲	شناخت توطئه دشمن
۸۲	جدیت در برگزاری مراسم هفته وحدت
۸۳	تشکیل شورای عالی علمای مسلمان و تدوین منشور انسجام اسلامی
۸۳	التزام به اخلاق دینی و ارشاد جامعه
۸۴	نمایشگاه سیار
۸۵	نبایدهای اتحاد ملی و انسجام اسلامی
۸۵	تحریک نکردن هم مذہبان

۸۵	پرهیز از مجادلات سیاسی
۸۵	عزلت گزینی
۸۶	حزب گرای
۸۶	اطاعت ناپذیری از رهبر
۸۶	دنیاپرستی و جاه طلبی
۸۷	هواپرستی و عدم اخلاص
۸۷	تعصب کور
۸۷	خودپسندی، حسادت، کینه ورزی و بدگمانی
۸۸	قالب های برنامه
۸۸	اشاره
۸۸	پیشنهادهای برنامه سازی برای اتحاد ملی
۸۸	موضوع برنامه ای: عدالت اقتصادی زمینه ساز وحدت ملی
۸۸	اشاره
۸۹	قالب برنامه ای
۸۹	موضوع برنامه ای: عدالت علمی و وحدت ملی
۸۹	اشاره
۸۹	قالب برنامه ای
۸۹	موضوع برنامه ای: ورزش زمینه ساز هم گرایی ملی
۹۰	اشاره
۹۱	قالب برنامه ای: گزارش ورزشی
۹۱	موضوع برنامه ای: مسیر رنگارنگ
۹۱	اشاره
۹۱	قالب برنامه ای
۹۲	موضوع برنامه ای: راهبرد امام خمینی(ره) برای گذر از فتنه خیزی دو سال اول انقلاب و دست یابی به وحدت و انسجام ملی
۹۲	اشاره
۹۲	قالب برنامه ای

موضوع برنامه ای: نقش تفرقه در ناکامی های ایران در مقاطعی از تاریخ معاصر	۹۲
اشاره	۹۲
قالب برنامه ای	۹۲
موضوع برنامه ای: بسیج سازندگی عامل وحدت ملی	۹۴
اشاره	۹۴
قالب برنامه ای	۹۴
موضوع برنامه ای: جشن عاطفه ها؛ تجلی گاه هم یاری ملی _ اسلامی	۹۴
اشاره	۹۴
قالب برنامه ای	۹۴
موضوع برنامه ای: بسیج مظهر اتحاد ملی	۹۵
اشاره	۹۵
قالب برنامه ای	۹۶
موضوع برنامه ای: قانون اساسی عامل وحدت ملی	۹۶
اشاره	۹۶
قالب برنامه ای	۹۶
موضوع برنامه ای: سیاه نمایی و ناامیدی عامل تفرقه و سقوط	۹۶
اشاره	۹۶
قالب برنامه ای	۹۸
موضوع برنامه ای: ظرفیت های ملی در مواجهه با چالش ها	۹۸
اشاره	۹۸
قالب برنامه ای	۹۸
موضوع برنامه ای: سیاست خصمانه دشمن	۹۸
اشاره	۹۸
قالب برنامه ای	۹۹
موضوع برنامه ای: جلوه های وحدت حوزه و دانشگاه در تاریخ ایران	۱۰۰
اشاره	۱۰۰

- ۱۰۰ قالب برنامه ای
- ۱۰۰ موضوع برنامه ای: هم گرایی ملی در بحران های ملی
- ۱۰۰ اشاره
- ۱۰۱ قالب برنامه ای
- ۱۰۲ موضوع برنامه ای: فرهنگ و آگاهی مشترک
- ۱۰۲ اشاره
- ۱۰۲ قالب برنامه ای
- ۱۰۲ موضوع برنامه ای: هویت ایرانی، عامل اتحاد
- ۱۰۲ اشاره
- ۱۰۳ قالب برنامه ای
- ۱۰۳ موضوع برنامه ای: اتحاد و تفرقه از دیدگاه امام علی (ع)
- ۱۰۳ اشاره
- ۱۰۴ قالب برنامه ای
- ۱۰۴ موضوع برنامه ای: آزادگان عامل انسجام اسلامی
- ۱۰۴ اشاره
- ۱۰۴ قالب برنامه ای
- ۱۰۴ موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای حج در انسجام اسلامی
- ۱۰۴ اشاره
- ۱۰۵ قالب برنامه ای
- ۱۰۶ موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای وحدت و تفرقه
- ۱۰۶ اشاره
- ۱۰۶ قالب برنامه ای
- ۱۰۶ موضوع برنامه ای: گردشگری اسلامی الگوی مناسب گردشگری و انسجام
- ۱۰۶ اشاره
- ۱۰۷ قالب برنامه ای
- ۱۰۸ موضوع برنامه ای: منافع مشترک کشورهای اسلامی عامل انسجام

- ۱۰۸ اشاره
- ۱۰۸ قالب برنامه ای
- ۱۰۸ موضوع برنامه ای: مسابقات و جلسات بین المللی قرآنی و انسجام اسلامی
- ۱۰۸ اشاره
- ۱۰۹ قالب برنامه ای
- ۱۱۰ موضوع برنامه ای: حوزه مظهر انسجام اسلامی
- ۱۱۰ اشاره
- ۱۱۰ قالب برنامه ای
- ۱۱۰ موضوع برنامه ای: نقاط اشتراک امت اسلامی
- ۱۱۰ اشاره
- ۱۱۱ قالب برنامه ای
- ۱۱۱ موضوع برنامه ای: تفرقه افکنی فرزندان یهود در ارض موعود
- ۱۱۱ اشاره
- ۱۱۲ قالب برنامه ای
- ۱۱۲ موضوع برنامه ای: اتحاد رسانه ای زمینه انسجام اسلامی
- ۱۱۲ اشاره
- ۱۱۳ قالب برنامه ای
- ۱۱۴ موضوع برنامه ای: تفرقه مسلمانان، بهانه حضور بیگانگان
- ۱۱۴ اشاره
- ۱۱۴ قالب برنامه ای
- ۱۱۴ موضوع برنامه ای: اتحادیه های ناپسند
- ۱۱۴ اشاره
- ۱۱۵ قالب برنامه ای
- ۱۱۶ موضوع برنامه ای: دشمنان صلح در برابر خط لوله صلح
- ۱۱۶ اشاره
- ۱۱۶ قالب برنامه ای

موضوع برنامه ای: دیپلماسی پایدار تفرقه ----- ۱۱۶

اشاره ----- ۱۱۶

قالب برنامه ای ----- ۱۱۷

موضوع برنامه ای: رهبران وحدت آفرین ----- ۱۱۸

اشاره ----- ۱۱۸

قالب برنامه ای ----- ۱۱۸

زیرنویس ----- ۱۱۹

امام خمینی (ره) ----- ۱۱۹

مقام معظم رهبری ----- ۱۲۰

منابع ----- ۱۲۵

درباره مرکز ----- ۱۲۸

مشخصات کتاب

سرشناسه: متقی زاده، عبدالله

عنوان و نام پدیدآور: آئین برنامه سازی در اتحاد ملی و انسجام اسلامی / عبدالله متقی زاده.

مشخصات نشر: قم: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مرکز پژوهشهای اسلامی، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: [۶]، ۹۲ ص.

فروست: مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما؛ ۱۳۷۶.

مجموعه پژوهش های برنامه ای؛ ۱.

شابک: ۱۲۰۰۰ ریال ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۴-۰۹۷-۸

وضعیت فهرست نویسی: برون سپاری.

یادداشت: کتابنامه: ص. [۹۱] - ۹۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: خامنه ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره وحدت اسلامی

موضوع: خامنه ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره همبستگی

موضوع: وحدت اسلامی

موضوع: رسانه های گروهی -- جنبه های مذهبی -- اسلام

شناسه افزوده: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. مرکز پژوهشهای اسلامی

رده بندی کنگره: BP۲۳۳/۵ م ۹۲۳ ۱۳۸۷

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۱۸۰۷۸

آیین برنامه سازی در اتحاد ملی و انسجام اسلامی

عبدالله متقی زاده.

ص: ۲

فهرست مطالب

فهرست مطالب ۳

مقدمه ۱

پیام نوروزی مقام معظم رهبری ۳

اشاره ۳

موقعیت ملی و بینالمللی نظام جمهوری اسلامی ایران ۳

ویژگیهای ملت ایران ۴

ظرفیتهای ملی در رویارویی با چالشها ۵

انرژی هسته ای؛ ضرورتی بلندمدت برای ملت ایران ۶

ناامیدی؛ بلای عمده ملت ۷

ظرفیت ملی ایرانیان ۷

اتحاد ملی و انسجام اسلامی دو حلقه مفقوده ۸

تعریف اتحاد ملی و انسجام اسلامی ۸

ایجاد تفرقه و جنگ میان شیعه و سنی ۹

توجه به سیاست خصمانه دشمن ۹

تلاش مداوم دشمن ۱۰

نادیده گرفتن حقوق اولیه انسان ها در جوامع مدعی حقوق بشر ۱۰

وحدت و انسجام ۱۲

اشاره ۱۲

اتحاد ملی ۱۲

تعریف ملت ۱۲

مؤلفه های ایجاد ملت ۱۳

عوامل اتحاد ملی ۱۳

وحدت ملی، بستری برای ریزش فیض الهی ۱۴

وحدت ملی و پیروزی در صحنه های مختلف ۱۵

بسیج مظهر اتحاد در جنگ ۱۵

روحانیان؛ طلایه داران وحدت ۱۶

ص: ۳

وحدت حوزه و دانشگاه؛ لازمه اتحاد ملی ۱۷

انسجام اسلامی ۱۸

اتحاد انسانی ۱۸

مفهوم انسجام اسلامی ۱۸

انسجام مسلمانان ۱۹

هم‌گرایی روحی مسلمانان ۲۰

اهمیت نقاط اشتراک امت اسلامی ۲۰

منافع مشترک ملتها و مسئله انسجام اسلامی ۲۱

اهمیت حفظ انسجام اسلامی ۲۲

انسجام در قرآن و حدیث ۲۲

ضرورت وحدت ملی در کلام امام علی (ع) ۲۳

آثار انسجام اسلامی ۲۴

حج؛ نمونه وحدت و همدلی مسلمانان ۲۵

تأثیر انسجام اسلامی بر نابودی اسرائیل ۲۶

ظرفیت قانون اساسی جمهوری اسلامی ۲۷

جریان شناسی پیام ۲۹

اشاره ۲۹

دشمن شناسی ۲۹

تعریف «دشمن» و ضرورت دشمن شناسی از دیدگاه امام و رهبری ۲۹

رابطه «دشمن درونی و بیرونی» با «خودی و غیر خودی» ۳۰

رابطه «نخبگان» با مقوله «عوام و خواص» ۳۱

تقابل دو اندیشه ۳۳

تفرقه چیست؟ ۳۴

عوامل تفرقه ۳۴

نفس و هواهای نفسانی ۳۴

شیطان ۳۴

منافقان ۳۵

کفار ۳۶

دست نیاز به آن سوی مرزها ۳۶

ضعف اطلاع رسانی ۳۶

ص: ۴

گسترش فساد و ناهنجاری های اجتماعی ۳۷

تبعیض، توطئه و فراموش کردن مردم ۳۷

ابزار تفرقه ۳۷

جنگ روانی ۳۷

رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی ۳۸

طرح مفاهیم کلی و مشتبه در جامعه ۳۸

تمدن اسلامی و نیرنگ غرب ۳۸

تجزیه قدرت اسلامی ۳۸

ایجاد یک کشور غیراسلامی و غیرعرب بین آسیا و افریقا ۳۹

مذهبسازی و مسلکسازی ۴۰

ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی ۴۰

جهتدهی افکار عمومی دنیا بر ضد اسلام ۴۱

جنگ روانی ۴۱

بایدها و نبایدهای تحقق اتحاد ملی و انسجام اسلامی ۴۳

اشاره ۴۳

بایدهای اتحاد ملی ۴۳

بایسته های تحقق همبستگی ملی ۴۳

نقش خانواده و مدرسه ۴۵

نقش رسانه ها و مطبوعات ۴۶

توجه به گویش ها و سنت ها؛ زمینه ساز اتحاد ملی ۴۶

احترام به اندیشه های مختلف ۴۷

وظیفه اصحاب رسانه ۴۷

همگان حقی یکسان دارند ۴۷

تشکیل ستادی از افراد خبره ۴۷

بایدهای انسجام اسلامی ۴۹

پیامبر اعظم؛ نماد انسجام اسلامی ۴۹

باور دولت های اسلامی ۴۹

ارائه پژوهش های علمی ۵۰

زمینه سازی رهبران مذهبی ۵۰

پدید آوردن شعارها و نمادها ۵۱

ص: ۵

بیان آثار و پیامدهای اختلاف های مذهبی ۵۱

طرح نظریه جهانی شدن در راستای اسلام ۵۲

محکومیت کارهای افراطی ۵۲

طرح نقاط عطف تاریخی مشترک ۵۲

وبلاگ نویسی و رفع شبهات دینی در فضای مجازی ۵۳

شناخت توطئه دشمن ۵۳

جدیت در برگزاری مراسم هفته وحدت ۵۳

تشکیل شورای عالی علمای مسلمان و تدوین منشور انسجام اسلامی ۵۴

التزام به اخلاق دینی و ارشاد جامعه ۵۴

نمایشگاه سیار ۵۵

نبایدهای اتحاد ملی و انسجام اسلامی ۵۶

تحریک نکردن هممذهبان ۵۶

پرهیز از مجادلات سیاسی ۵۶

عزلتگزینی ۵۶

حزب گرایی ۵۷

اطاعت ناپذیری از رهبر ۵۷

دنیاپرستی و جاهطلبی ۵۷

هواپرستی و عدم اخلاص ۵۸

تعصب کور ۵۸

خودپسندی، حسادت، کینه‌ورزی و بدگمانی ۵۸

قالبهای برنامه ۵۹

اشاره ۵۹

پیشنهادهای برنامه سازی برای اتحاد ملی ۵۹

موضوع برنامه ای: عدالت اقتصادی زمینه ساز وحدت ملی ۵۹

قالب برنامه ای ۶۰

موضوع برنامه ای: عدالت علمی و وحدت ملی ۶۰

قالب برنامه ای ۶۰

موضوع برنامه ای: ورزش زمینه ساز هم گرایی ملی ۶۰

قالب برنامه ای: گزارش ورزشی ۶۱

موضوع برنامه ای: مسیر رنگارنگ ۶۱

ص: ۶

قالب برنامه ای ۶۱

موضوع برنامه ای: راهبرد امام خمینی (ره) برای گذر از فتنه‌خیزی دو سال اول انقلاب و دستیابی به وحدت و انسجام ملی. ۶۲.

قالب برنامه ای ۶۲

موضوع برنامه ای: نقش تفرقه در ناکامی های ایران در مقاطعی از تاریخ معاصر ۶۲

قالب برنامه ای ۶۲

موضوع برنامه ای: بسیج سازندگی عامل وحدت ملی ۶۳

قالب برنامه ای ۶۳

موضوع برنامه ای: جشن عاطفه ها؛ تجلی گاه همیاری ملی — اسلامی ۶۳

قالب برنامه ای ۶۳

موضوع برنامه ای: بسیج مظهر اتحاد ملی ۶۳

قالب برنامه ای ۶۴

موضوع برنامه ای: قانون اساسی عامل وحدت ملی ۶۴

قالب برنامه ای ۶۴

موضوع برنامه ای: سیاه نمایی و ناامیدی عامل تفرقه و سقوط ۶۴

قالب برنامه ای ۶۵

موضوع برنامه ای: ظرفیت های ملی در مواجهه با چالشها ۶۵

قالب برنامه ای ۶۵

موضوع برنامه ای: سیاست خصمانه دشمن ۶۵

قالب برنامه ای ۶۵

موضوع برنامه ای: جلوه های وحدت حوزه و دانشگاه در تاریخ ایران ۶۶

قالب برنامه ای ۶۶

موضوع برنامه ای: هم گرایی ملی در بحران های ملی ۶۶

قالب برنامه ای ۶۶

موضوع برنامه ای: فرهنگ و آگاهی مشترک ۶۷

قالب برنامه های ۶۷

موضوع برنامه های: هویت ایرانی، عامل اتحاد ۶۷

قالب برنامه ای ۶۷

پیشنهاد های برنامه سازی برای انسجام اسلامی ۶۷

موضوع برنامه ای: اتحاد و تفرقه از دیدگاه امام علی (ع) ۶۷

ص: ۷

قالب برنامه ای ۶۸

موضوع برنامه ای: آزادگان عامل انسجام اسلامی ۶۸

قالب برنامه ای ۶۸

موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای حج در انسجام اسلامی ۶۸

قالب برنامه ای ۶۸

موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای وحدت و تفرقه ۶۹

قالب برنامه ای ۶۹

موضوع برنامه ای: گردشگری اسلامی الگوی مناسب گردشگری و انسجام ۶۹

قالب برنامه ای ۶۹

موضوع برنامه ای: منافع مشترک کشورهای اسلامی عامل انسجام ۷۰

قالب برنامه ای ۷۰

موضوع برنامه ای: مسابقات و جلسات بین المللی قرآنی و انسجام اسلامی ۷۰

قالب برنامه ای ۷۰

موضوع برنامه ای: حوزه مظهر انسجام اسلامی ۷۱

قالب برنامه ای ۷۱

موضوع برنامه ای: نقاط اشتراک امت اسلامی ۷۱

قالب برنامه ای ۷۱

موضوع برنامه ای: تفرقه‌افکنی فرزندان یهود در ارض موعود ۷۱

قالب برنامه ای ۷۲

موضوع برنامه ای: اتحاد رسانه ای زمینه انسجام اسلامی ۷۲

قالب برنامه ای ۷۲

موضوع برنامه ای: تفرقه مسلمانان، بهانه حضور بیگانگان ۷۳

قالب برنامه ای ۷۳

موضوع برنامه ای: اتحادیه های ناپسند ۷۳

قالب برنامه ای ۷۳

موضوع برنامه ای: دشمنان صلح در برابر خط لوله صلح ۷۴

قالب برنامه ای ۷۴

موضوع برنامه ای: دیپلماسی پایدار تفرقه ۷۴

قالب برنامه ای ۷۴

موضوع برنامه ای: رهبران وحدت آفرین ۷۵

ص: ۸

قالب برنامه ای ۷۵

زیرنویس ۷۶

امام خمینی (ره) ۷۶

مقام معظم رهبری ۷۷

منابع ۸۰

ص: ۹

از دیرباز تاکنون، دشمنان اسلام از یک سو با ترفندهای گوناگون دست به ایجاد اختلاف و تفرقه بین مذاهب اسلامی زده اند، و از دیگر سو، با تأکید بر قومیت ها سعی در ایجاد چندپارگی در پیکر جامعه اسلامی داشته اند؛ چه اینکه حیات این دشمنان در اختلاف، تشتت و تفرقه بین مسلمین است. نامیده شدن سال ۱۳۸۶ هجری شمسی به نام سال «اتحاد ملی و انسجام اسلامی» از سوی ولی امر مسلمین حضرت آیت الله خامنه ای (دامت برکاته)، هشدار بود برای همه دل سوزان امت اسلامی در سراسر دنیا که با شناخت دسیسه ها و نقشه های تفرقه افکنانه روزافزون دشمنان و با تلاش بر ایجاد وحدت و هم دلی هرچه بیشتر، شاهد عزت، شوکت و اقتدار اسلام و مسلمین در سراسر دنیا باشیم.

کتاب حاضر به این مسئله حیاتی می پردازد که موضوع وحدت چگونه در رسانه ملی طرح گردد تا بتوان به بایسته های هم بستگی اجتماعی دست یافت و پایه های آن را تقویت نموده و از هرگونه تفرقه و جدایی که باعث خشنودی دشمنان و یأس و ناامیدی دوستان باشد جلوگیری کرد. فلذا در ابتدا و فصل اول به «بایدها و نبایدهایی» که در بحث وحدت باید مورد توجه قرار گیرد پرداخته و فصل دوم به بحث مهم جریان شناسی در جامعه پرداخته که غفلت از آن باعث خواهد شد که دشمن از دوست شناخته نشود و سپس به شیطنت های دنیای غرب برای ایجاد تفرقه در دنیای اسلام و برهم زدن انسجام اسلامی پرداخته شده است و جریان های تفرقه انگیز و وحدت بخش شناسایی شده است. فصل سوم به محورهای کلی بحث اتحاد ملی و انسجام اسلامی

اختصاص یافته است و سخن از خسارات مهمی که از طریق تفرقه بر مسلمین رفته منجی به میان آمده است و در فصل بعد محورهای پیام مقام معظم رهبری در زمینه وحدت ملی و انسجام اسلامی به عنوان یک راهبرد استراتژیک نه یک تاکتیک بیان شده است.

در فصل آخر به دلیل اهمیت رسانه ملی و بحث وحدت و چگونگی طرح آن در رسانه انواع ساختارهای رسانه ای برای برنامه سازی پیشنهاد شده است. امید است قبول افتد و اگر هم کاستی در کار هست، که هست امید است، با تذکر آن، ما را برای پیوندن گام های بعدی یاری دهید.

اداره کل خدمات رسانه ای

مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما

ص: ۲

تَعیین راهبرد یک نظام سیاسی در هر سال، از اساسی ترین نیازهای یک حکومت است؛ زیرا راه کَلایِ رَشَد، تَوَسُّع و تَعَالی را برای زودتر و بهتر رسیدن به اهداف آن حکومت نشان می دهد، عزمی ملی ایجاد می کند و آهنگ حرکت به سوی هدف را شتاب می بخشد. شعار حک شده بر پیشانی سال ۱۳۸۶، «اتحاد ملی و انسجام اسلامی» است. این نام گذاری همچون نام گذاری سال های گذشته، ضرورتی برخاسته از نیاز راه بردی کشور به عنوان «شعار محوری» سال بود. شکی نیست که این شعار، نه یک تاکتیک موقت، بلکه راهبردی اساسی است. مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه ای، متناسب با تلاش دشمن در ضربه زدن به مِلت ای ران و دیگر مَسَلَم انان، باموضوع گِی ری فعّال، دو راهبرد را یکی در سطح ملی و دیگری در سطح جهان اسلام تعیین کرده اند تا مانند همیشه، دشمن را در رسیدن به اهداف شوم خود ناکام گذارند. از این رو، در فصل اول به تشریح پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب در دو بخش اتحاد ملی و انسجام اسلامی خواهیم پرداخت.

موقعیت ملی و بین المللی نظام جمهوری اسلامی ایران

مقام معظم رهبری در آغازین روز سال ۱۳۸۶ این گونه فرمود: «در یک نگاه جمع بندی شده، من می توانم با اطمینان این را به ملت عزیزمان عرض کنم که در سال ۱۳۸۵ موفقیت های ملت ایران بیش از تلخی ها و ناکامی ها بود؛ پیشرفت های ما بیش از توقف ها و سکون های ما بود. شادی های حوادث، بیش از تلخی ها بود. در عرصه داخلی، تلاش های متراکم برای پیشرفت کشور، در همه جا دیده شد؛ تصمیم های به جا و خوب از سوی مسئولان و تحرک

عمومی در این زمینه-ها، تحریک مطلوبی بود.» (۱) همچنین درباره موفقیت بین‌المللی جمهوری اسلامی می‌فرماید: «در عرصه بین‌المللی و سیاسی جهانی هم پیشرفت‌های نظام جمهوری اسلامی ایران، پیشرفت‌های چشم‌گیری بود. ملت ما و کشور ما به برکت نظام جمهوری اسلامی در دنیا سرفراز شد. ابهت ملی ما و نگاه مهربانانه مردم ما نسبت به ملت‌های جهان و ملت‌های مسلمان در همه حوادث آشکار شد. عزم راسخ ملی ما در زمینه‌های علمی، در تحریک اقتصادی برای دیگران تا حدود بسیاری روشن شد.» (۲)

ویژگی‌های ملت ایران

جامعه ایران، جامعه‌ای متنوع و دارای هویت خاص فرهنگی و اجتماعی است. ایران به عنوان سرزمینی بزرگ و با تمدنی دیرینه، با پذیرش اسلام، فرهنگ ایرانی-اسلامی را پذیرفت. نباید فراموش کرد که در طول تاریخ و در داخل این فرهنگ، خرده‌فرهنگ‌هایی هویت خویش را تعریف کردند و در عین حال با این فرهنگ بزرگ نیز هم‌زیستی مسالمت‌آمیز داشته‌اند. ترک، کرد، لر، بلوچ، عرب، لک، گیلک، ترکمن و ... همه ایرانی و مسلمانند، ولی هویت برتر خود را در ایران اسلامی جست‌وجو می‌کنند. توازن میان خرده‌فرهنگ‌ها و فرهنگ ملی، محصول بزرگی به نام اتحاد ملی و انسجام اسلامی را به همراه داشته است که ما می‌توانیم به واسطه آن، به زندگی مسالمت‌آمیز در ایران ادامه دهیم. متأسفانه این اتحاد و انسجام مبارک هر از چندگاهی دست‌خوش حوادثی می‌شود. ساده‌انگاری، بی‌تدبیری، نفی وجود خرده‌فرهنگ‌ها از یک سو و بزرگ‌نمایی، افراطی‌گرایی و تهدید‌گرایی از سوی دیگر نگرش‌هایی بدبینانه هستند که این نظم را دچار تحول می‌کنند. البته رهبر معظم انقلاب، با برشمردن ویژگی‌های ملت ایران، امید فراوانی به مانایی این اتحاد و انسجام دارد و در

ص: ۴

۱- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

۲- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

پیام نوروزی خود می فرماید: «ملت ایران یک ملت با استعداد است، با استقامت است، برخوردار از غیرت دینی و غیرت ملی است، به اسلام عمیقاً ایمان دارد، به میهن خود عشق می ورزد. اینها چیزهایی است که به ما این امیدواری و این اعتماد را می بخشد که ملت ما قادر است به این هدف دست پیدا کند و برسد؛ دور از دسترس نیست. تجربه هم همین را به ما نشان می دهد».^(۱)

ظرفیت های ملی در رویارویی با چالش ها

هر ملتی که بخواهد به خود تکیه کند، باید هدف خود را برگزیند و با ظرفیت-های ملی خود به سوی آن هدف پیش برود. البته در رسیدن به این هدف، چالش هایی را در پیش رو خواهد داشت که باید با عزمی راسخ آنها را پشت سر گذارد و با سرعت به سوی هدف حرکت کند. مقام معظم رهبری در نوروز سال ۱۳۸۶، ظرفیت های ملی را در مواجهه با چالش ها مطلوب ارزیابی فرمود: «ملت ایران، ظرفیت بسیار بالایی برای پیمودن راه های دشوار به سوی آینده مطلوب دارد. ظرفیت ملی ما، اگر به طور کامل و همه جانبه مورد استفاده قرار بگیرد، ملت ایران خواهد توانست به همه امیدها و آرزوهای خود دست پیدا کند».^(۲) ایشان همچنین فرمود: «بدیهی است که یک ملت زنده، با چالش ها مواجه است؛ چالش ها، لازمه زنده بودن است. هر موجود زنده ای باید هزینه زنده بودن خود را پردازد تا بتواند به اهداف خود دست پیدا کند. زنده بودن همراه با چالش هاست؛ همراه با مانع هاست. از مانع ها باید عبور کرد. احیاناً همراه با دشمنی هاست. برای دشمنی-ها باید تدبیر و اندیشه راسخ داشت. عزم قوی را باید دست مایه این حرکت کرد».^(۳)

ص: ۵

-
- ۱- بخشی از سخنرانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.
 - ۲- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.
 - ۳- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

انرژی هسته‌ای؛ ضرورتی بلندمدت برای ملت ایران

حرکت به سوی خواست های ملی و عزت آور در جامعه انسانی، مطلوب همه ملت هاست. بر این اساس است که می بینیم جامعه ایرانی، هنوز از ملی شدن صنعت نفت، پیروزی انقلاب اسلامی و بیرون راندن سردمداران پهلوی، تسخیر لانه جاسوسی و مقابله با استکبار جهانی در هشت سال دفاع مقدس، به خود می بالد و افتخار می کند.

تولید علم، نهضت نرم افزاری، دست یابی به دانش انرژی هسته ای، از همین مقوله هاست که اگر با اعتماد دوجانبه مسئولان و مردم همراه شود، فرصتی است تا فرزندان میهن اسلامی، اهتزاز پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران را در نگاه هر بیگانه ای، به نمادی از قدرت، افتخار و شکوه تبدیل کنند. این حس مشترک ملی برای هر ایرانی در هر کجای جهان که باشد شیرین است و نمی توان آن را محاصره یا مصادره کرد.

مقام معظم رهبری، مخالفت زورگویان جهان با غنی سازی سوخت هسته ای در ایران را، از نمونه های مقابله دشمنان با اقتدار علمی برمی شمارد. ایشان اعتراض های غربی ها را یک نمونه دخالت در امور داخلی ایران می داند و می فرماید: «... دولت-های غربی با دارا بودن قدرت هسته ای در ایران موافق نیستند؛ خب نباشند. مگر ما برای به دست آوردن قدرت هسته ای از کسی اجازه خواستیم؟ مگر ملت ایران با اجازه دیگران وارد این میدان شده است که بگویند ما موافق نیستیم؟ خب موافق نباشید. ... انرژی هسته ای برای کشور ما یک ضرورت است، یک نیاز بلندمدت است.» (۱)

ص: ۶

۱- بخشی از سخنرانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.

ناامیدی؛ بلای عمده ملت

مقام معظم رهبری در سخنانی ارزشمند، با برشمردن بلای عمده ملت ایران و نیز ارائه راه حل این مشکل، چنین می فرماید: «سعی این بوده است که ملت ما را ناامید، کسل، بی اعتماد به نفس، تنبل و چشم به دست بیگانه بار بیاورند. ... در طول سال های قبل از بروز حرکت اسلامی در کشور ما، بلای عمده ملت ما، اینها بود. ... ملت ما باید امیدوار، دارای اعتماد به نفس، خوش بین به آینده، علاقه مند به پیشرفت و معتقد و مؤمن به معنویاتی باشد که او را در این راه کمک می کند. ... اگر ما بتوانیم این دشمن ها را در درون خود، در جان خود، در فرهنگ عمومی جامعه خود از کار بیندازیم، دشمن بیرونی هم نمی تواند به ما صدمه و لطمه ای برساند.» (۱)

ظرفیت ملی ایرانیان

بی شک، اسـتـمـرار مـوفـقیت های انقلاب و نظام اسلامی و تداوم شکست جبهه استکبار، در گرو بهره گیری از ظرفیت ملی؛ یعنی خدامحوری، دشمن شناسی، بیداری و پایداری است. رهبر انقلاب، اسلامی راه کار استفاده کامل و همه جانبه از ظرفیت ملی را چنین بیان می کند: «ظرفیت ملی ما، اگر به طور کامل و همه جانبه مورد استفاده قرار بگیرد، بدون تردید ملت ایران خواهد توانست به همه امیدها و آرزوهای خود دست پیدا کند. تحرک ملت ایران به برکت اسلام آغاز شد و این بیداری و این امید و این اعتماد به نفس روز به روز تا امروز بیشتر شد و ما هر سالی که نو می شود، باید عزم خود را نو کنیم و پا را در میدان های تازه تری بگذاریم.» (۲)

ص: ۷

۱- بخشی از سخنانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.

۲- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

اتحاد ملی و انسجام اسلامی دو حلقه مفقوده

اگر مردم ایران و دیگر مسلمانان جهان هشیار باشند و در محور حبل الله گرد آیند و بی جهت به اختلاف های جزئی خود دامن نزنند، دشمنان هیچ گاه توفیقی به دست نخواهند آورد. امروز ایران زمین و جهان اسلام بیش از هر زمان دیگر، به وحدت و هم بستگی نیاز دارند. برای مثال، در دفاع مقدس همه دشمنان برضد ایران متحد شده بودند، ولی با رهبری امام خمینی (ره) و اتحاد ملی، شکست خوردند.

توجه به این دو اصل اساسی که در واقع می تواند در یکدیگر ادغام شود و به عنوان اصلی واحد مورد بحث و بررسی قرار گیرد، چنان اهمیتی دارد که مقام معظم رهبری در پیام نوروزی خویش، سال ۱۳۸۶ را سال «اتحاد ملی و انسجام اسلامی» نام گذاری کرد و فرمود: «آرزو و امید همه ایرانیان، استقلال ملی، عزت ملی و رفاه عمومی ملت است و همه این اهداف به برکت ایمان اسلامی، اتحاد کلمه، امید و عزم ملی، استفاده صحیح از ظرفیت های کشور و تدبیر و تحرک و تلاش محقق خواهد شد». (۱)

تعریف اتحاد ملی و انسجام اسلامی

«اتحاد ملی و انسجام اسلامی» از مهم ترین و محوری ترین اصول جامعه اسلامی در تمام زمینه های سیاسی، اجتماعی، داخلی و خارجی است. اتحاد در یک مجموعه و نظام، یکی از کارسازترین، بنیادی ترین و زیربنایی ترین اصول و آیین تثبیت کننده آن نظام است. رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، اتحاد ملی و انسجام اسلامی را چنین تعریف می کند: «به نظر من، امسال، سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی است؛ یعنی در درون ملت ما، اتحاد کلمه همه آحاد ملت و قومیت های گوناگون و مذاهب گوناگون و اصناف گوناگون ملی و در سطح

ص: ۸

بین المللی، انسجام میان همه مسلمانان و روابط برادرانه میان آحاد امت اسلامی از مذاهب گوناگون و وحدت کلمه آنها». (۱)

ایجاد تفرقه و جنگ میان شیعه و سنی

رهبر انقلاب اسلامی، ایجاد تفرقه و تضعیف وحدت ملی ایرانیان و به وجود آوردن مشکلات اقتصادی برای متوقف کردن پیشرفت کشور را، دو روش عمده دشمنان برای مقابله با ملت ایران و نظام جمهوری اسلامی برمی شمارد و با یادآوری جنگ روانی و تلاش های موزیانه دشمنان برای ایجاد اختلاف و تفرقه در میان ملت ایران و در جهان اسلام، می فرماید: «دشمنان به بهانه هایی همچون قومیت، مذهب و گرایش های صنفی، درصدد هستند وحدت کلمه ملت ایران را از بین ببرند و در جهان اسلام نیز اختلافات مذهبی را دامن بزنند و با به راه انداختن جنگ شیعه و سنی، میان ملت ایران و جوامع اسلامی فاصله ایجاد کنند». (۲)

توجه به سیاست خصمانه دشمن

رهبر معظم انقلاب، با نام گذاری سال ۱۳۸۶ به اتحاد ملی و انسجام اسلامی، نکته ای مهم را به ملت ایران و عموم مسلمانان جهان اسلام گوشزد می کند و آن اینکه انقلاب اسلامی ایران، اهداف و آرمان بزرگی را بر سر راه ملت ایران و مسلمانان جهان و بلکه دنیای بشریت قرار داده است. اهداف متعالی و بزرگ، موجب دشمنی های بزرگ هم شده است و دشمنان ما هر بار به بهانه های واهی، دشمنی خویش را ابراز کرده اند و واکنش های منفی از خود بروز می دهند؛ چنان که جدیدترین بهانه آنها مسئله هسته ای است که با استدلال های پوچ و کودکانه، اصرار بر تعطیل یا تعلیق آن دارند. با گذشت سه دهه از پیروزی انقلاب، هنوز استکبار جهانی به سرکردگی شیطان بزرگ امریکا، نگاه و رفتار خصمانه است و با روش های گوناگون، سعی در شکست، تضعیف، انزوا، به چالش کشاندن یا عقب نشینی انقلاب اسلامی ایران از مواضع اصولی خود را دارد. در این میان، با پاشیدن بذر نفاق و دامن زدن به اختلاف و تفرقه، اتحاد و

ص: ۹

۱- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

۲- پیام نوروزی مقام معظم رهبری در فروردین ۱۳۸۶.

انسجام ما را نشانه گرفته اند و ما ملت ایران و پیروان آیین محمدی، باید بیش از همه همیشه بدانیم که در مقابله با دشمن، چنان که رهبر فرزانه انقلاب فرموده اند: «نیاز به سلاح اتمی نداریم، بلکه نیاز به اتحاد ملی و انسجام اسلامی داریم که نیرومندترین و کارآمدترین سلاح در مقابله با دشمنان و خنثی سازی توطئه ها و نقشه های آنهاست».^(۱)

تلاش مداوم دشمن

بی دلیل نیست که در طول تاریخ، استعمارگران و دشمنان اسلام با اتحاد خود، همواره با در نظر گرفتن شرایط تاریخی و جغرافیایی، با شگردهای گوناگون سعی در ایجاد اختلاف و تفرقه میان مسلمانان داشته اند و دارند تا میوه شیرین وحدت و هم دلی را از آن خود کنند و آثار تلخ اختلاف را از آن مسلمانان سازند. استعمار، همواره تلاش می کند دولت های اسلامی را از یکدیگر بترساند تا بر ضد آنها با هم متحد نشوند و منافع آنها را تهدید نکنند. قرن هاست که مسلمانان، مزه تلخ تفرقه و چنددستگی را چشیده و آثار اتحاد و هم گرایی دشمنان مشترکشان را به روشنی دیده اند، ولی به خود نمی آیند. رهبر معظم انقلاب در نوروز سال ۱۳۸۶ بر این مسئله تصریح فرمود که: «سیاست امریکا این بوده است که همسایه های ما را در خلیج فارس از نظام جمهوری اسلامی بترساند. البته بعضی از آنها آگاهانه و هشیارانه توطئه ها را فهمیده اند، بعضی هم ممکن است در دام توطئه امریکای بیفتند».^(۲)

نادیده گرفتن حقوق اولیه انسان ها در جوامع مدعی حقوق بشر

در تفکر استکباری، دفاع از ستم گران و سوداگران مرگ، دفاع از حقوق بشر شمرده می شود، ولی دفاع از انسانیت و انسان های محروم تا جایی شایسته است که منافی در پی داشته باشد. اشغال کشوری ضعیف و محروم و غارت منابع آن، نام دفاع از دموکراسی و حقوق بشر به خود می گیرد، ولی در مقابل، دفاع ملتی از مرزهای اعتقادی و فرهنگی خود، تجاوز و دخالت در امور دیگران پنداشته می شود. با وجود این، دولت

ص: ۱۰

-
- ۱- بخشی از سخنرانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.
 - ۲- بخشی از سخنرانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.

های مستکبر غربی، نه تنها جوامع خود را الگویی قابل احترام و ستایش از سوی دیگر کشورها معرفی می کنند، بلکه خودشان را ناظر بر اعمال دولت های دیگر، در راستای رعایت حقوق بشر می دانند.

هر ساله اعلامیه ها و همایش های متعددی در زمینه حقوق بشر اعلام و برگزار می شود. با ارزیابی نتایج این همایش ها و روشی که سازمان ملل متحد در زمینه حقوق بشر، به ویژه با توجه به رفع انواع تبعیض نژادی و سیاست تبعیض نژادی انجام می دهد، با کمال تأسف باید گفت: این کنفرانس ها و اعلامیه ها، تاکنون بیشتر جنبه تبلیغاتی داشته و تأثیر آنها در عمل بسیار ناچیز یا در بسیاری از موارد خلاف آن بوده است.

حضرت آیت الله خامنه ای وضع حقوق بشر را در امریکا، چنین توصیف می کند: «در خود امریکا، وضع حقوق بشر اسف بار است و ناامنی وجود دارد. در یک سال، سال ۲۰۰۳م، سیزده میلیون بازداشت شهروندان امریکایی را خودشان گزارش کردند. مجوز شکنجه می دهند، مجوز شنود تلفن می دهند... یک چنین فضای ناامن در داخل امریکا؛ در خارج هم که زندان های ابوغریب و شکنجه ها و زندان گوانتانامو و زندان های مخفی ای که در اروپا و در نقاط دیگر دارند. آنها باید جواب بدهند. آنها متهمند، آنها نقض حقوق بشر می کنند».^(۱)

ص: ۱۱

۱- بخشی از سخنرانی مقام معظم رهبری در اجتماع پر شکوه زائران امام هشتم (ع) در جوار آستان قدس رضوی.

در تاریخ پر فراز و نشیب کشور ایران و دین مبین اسلام، تفرقه و دودستگی میان مردم، مذاهب و کشورهای اسلامی، از مسائل پیچیده و بنیان کن بوده و خسارت های مادی و معنوی جبران ناپذیری بر پیکر امت واحده اسلامی وارد کرده است. بی شک در زمان حاضر، بیش از هر زمان و دوره تاریخی دیگر، نیاز به اتحاد ملی و انسجام ملت های مسلمان در برابر هجمه های گوناگون سلطه گران و ابرقدرت ها بر جهان اسلام احساس می شود. در اینجا، با در نظر گرفتن محورهای بحث اتحاد ملی و انسجام اسلامی، مطالب مفیدی در این زمینه عرضه شده است.

اتحاد ملی

تعریف ملت

هرگاه گروهی از انسان ها هدف مشترکی داشته باشند و روشی ویژه را برای رسیدن به این هدف در پیش گیرند، ملتی را تشکیل می دهند. این گونه است که سعادت به مثابه فضیلت و ارزش مهم، هدف آنها می شود و ایشان برای رسیدن به این هدف گرد هم می آیند. این گردهمایی موجب می شود تا در فرآیند طولانی و پیچیده، از روحیات مشترکی برخوردار گردند و روش خاصی را برای رسیدن به مقصد در پیش گیرند. راه و روشی که اهل تدبیر آن مردم، با توجه به بسترها و زمینه های درونی و بیرونی، مانند

جغرافیا و شرایط محیطی و زیستی و زمانی در پیش گرفته اند، موجب می شود از فرهنگ خاصی برخوردار گردند و از تجربه های مشترکی بهره برند.

بدین ترتیب، احساس یگانگی به ایشان دست می دهد و خود را به دید همین اختلاف روشی و فرهنگی و تجربه ای از دیگر مردمان جدا می سازد. بنابراین، عوامل فرهنگی و جغرافیایی و روشی و گاه زبانی و مانند آن موجب می شود تا چنین احساس و عاطفه ای روحی و روانی در جمعی پدید آید که می توان آن را ملت نامید. ملت به معنای گروهی است که از احساس مشترک برخوردارند و از روش خاص و تجربیات واحدی با توجه به شرایط زیستی بهره می جویند. این جمع انسانی هر چند از دولت مشترکی برخوردار نباشند، ولی از مدیران و رهبران خاصی سود می برند که امور ایشان را تدبیر می کنند و در آن چارچوب و اهداف مشترک، مسائل و امور اجتماعی را سامان می دهند.

مؤلفه های ایجاد ملت

ملت را می توان یک واحد بزرگ انسانی تعریف کرد که عامل پیوند آن فرهنگ و آگاهی مشترک است. از این پیوند است که احساس تعلق به یکدیگر و احساس وحدت میان افراد متعلق به آن واحد پدید می آید. از جمله ویژگی های هر ملت، اشغال یک قلمرو جغرافیایی مشترک (کشور) و احساس دل بستگی و وابستگی به سرزمینی معین است.

حال اگر این ملت با اهداف مشترک، بتواند اتحاد ملی خود را حفظ کند و از تفرقه پرهیزد، می تواند در برابر هجوم قدرت های استعماری و ستم گر مقاومت نماید و از درون نشکند؛ و گرنه، باید همواره خواری زیر یوغ بودن را تحمل کند.

عوامل اتحاد ملی

الف) فرهنگ و آگاهی مشترک: ملت را می توان یک واحد بزرگ انسانی تعریف کرد که عامل پیوند آن، فرهنگ و آگاهی مشترک است. از این پیوند است که احساس تعلق به یکدیگر و احساس وحدت و اتحاد میان افراد متعلق به آن واحد پدید می آید.

ب) سعادت جامعه: سعادت جامعه، مهم ترین هدف ایجاد ملت و دولت است.

ج) آرامش و آسایش: ملت و دولت، نهادهای اجتماعی بزرگ تری بر پایه و بنیاد خانواده است. از اهداف تشکیل آن دست یابی به آرامش و آسایش اجتماعی را می توان نام برد.

د) مدیران و رهبران: هر اجتماعی نیازمند مدیران و رهبرانی است که جامعه را مدیریت و به سوی دست یابی به این اهداف یاری رسانند. دولت های ملی در گذشته و حال به عنوان مدیران و اهل تدبیر وارد صحنه اجتماعی شده اند.

هـ) مشکلات داخلی و بحران های بیرونی: با تغییر شرایط تاریخی و اجتماعی و مشکلات داخلی و بحران های بیرونی، دست یابی به این اهداف و مدیریت درست و صحیح جامعه دچار اختلال می شود و می تواند دست یابی به اهداف را غیرممکن و گاه محال می سازد.

و) شناسایی عوامل اتحاد و واگرایی: شناسایی عوامل ایجاد اتحاد و موانع واگرایی اجتماعی می تواند دولت ها و ملت ها را برای عبور از بحران ها و دست یابی به اهداف کمک و یاری رساند.

وحدت ملی، بستری برای ریزش فیض الهی

از نگاه امام علی (ع) وحدت و باهم بودن سبب یاری خداوند می شود؛ چرا که «دست خدا با جماعت است» (۱) و «بی گمان در میان گذشتگان و آیندگان بشر، هرگز خداوند با وجود اختلاف خیری را ارزانی کسی نداشته و نمی دارد». (۲)

اختلاف نه تنها مانع نزول فیض های الهی می شود، حتی باعث سلب نعمت های موجود نیز می گردد. چنان که امام علی (ع) با اشاره به سرانجام قوم بنی اسرائیل، چنین بیان می کند: «به سراغ کارهایی روید که موجب عزت و اقتدار آنان شد، دشمنان را از آنان دور نمود، عافیت و سلامت به آنها روی آورد، نعمت را در اختیارشان قرار داد، و کرامت و

ص: ۱۴

۱- سنن ترمذی، ج ۳، ص ۳۱۶.

۲- «و ان الله سبحانه لم يعط احدا بفرقه خيرا ممن مضى و لا ممن بقى»، نهج البلاغه، خطبه ۱۷۶.

شخصیت، باعث پیوند اجتماعی آنان شد. یعنی از تفرقه و پراکندگی اجتناب ورزیدند و بر الفت و هم گامی همت گماشتند و یکدیگر را بر آن توصیه کردند». (۱)

وحدت ملی و پیروزی در صحنه های مختلف

پیروزی و گسترش اسلام در سال های نخستین بعثت، نتیجه هم بستگی و وحدت مسلمانان بود. این ایمان و اتحاد بود که آنان را چنان تربیت کرده بود که فارغ از هر نوع گروه بندی و قوم سالاری، تحت رهبری حضرت محمد(ص)، جان فشانی می-کردند و به برکت همین وحدت بود که خداوند پیروزی های روزافزون را به مسلمانان عنایت می داشت. از این روست که می بینیم سال ها بعد که اتحاد مسلمانان اندکی رو به کاهش نهاده بود، امام علی(ع) خطاب به لشکریان خویش می فرماید: «به خدا سوگند، به همین زودی آنان [ارتش معاویه] بر شما چیره شوند؛ چرا که آنان در باطل خویش اتحاد و هم بستگی دارند و شما در حق خود دچار تفرقه و اختلاف هستید». (۲)

در به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی نیز اتحاد همه مردم ایران، دارای نقشی مهم و اساسی بود؛ وحدتی که چنان در بین اقشار جامعه اعم از روحانی، دانشجو، کارگر، کارمند و... صمیمیت ایجاد کرد که به تعبیر بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی(ره) «بی آنکه دارای ادوات نظامی باشیم، فقط به واسطه قدرت ایمان و وحدت کلمه، بر قوای طاغوتی غلبه کردیم».

(۳)

بسیج مظهر اتحاد در جنگ

یکی از خدمات منحصر به فرد و پیش بینی درست حضرت امام خمینی(ره) به کشور و ملت مسلمان ایران، تشکیل بسیج به عنوان بن مایه ای برای به وجود آوردن اتحاد و انسجام و حفظ آن در ملت بود.

ص: ۱۵

- ۱- «فالزموا کل امر لزمتم العزه به شانهم و زاحت الاعداء له عنهم و مدت العافیه به علیهم و انقادت النعمه له معهم، و وصلت الکرامه علیه حبلهم من الاجتناب للفرقه و للزوم للالفه و التعاض علیها و التواصی بها». نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲.
- ۲- «و الله لاظن ان هولاء القوم سید الون منکم باجماعهم علی باطلهم و تفرقکم عن حقکم». نهج البلاغه، خطبه ۲۵.
- ۳- صحیفه نور، ج ۶، ص ۴۹.

در سال های دفاع مقدس، بسیج متشکل از اعضای دانشجو، دانش آموز، روحانی، زنان، اصناف، عشایر و... به خوبی توانست اتحاد ملی را برقرار سازد؛ به طوری که بسیجیان با وجود داشتن زبان های مختلف، فرهنگ های گوناگون و حتی ادیان و عقاید متفاوت، در کنار هم بجنگند و به پیروزی برسند.

پس در دفاع مقدس، زبان ها و فرهنگ های گوناگون، نه تنها مانعی برای اتحاد و گروه های مختلف فارس، لر، کرد، ترک، بلوچ و غیره نشد، بلکه با رهبری های پدران حضرت امام خمینی (ره) به نقطه قوتی تبدیل شد تا نیروی موجود در هر گروه در خدمت دفاع درآید و اتحاد ملی در حد نهایت بود.

روحانیان؛ طلایه داران وحدت

تجربه های سیاسی و اجتماعی در نهضت های صد سال اخیر نشان می دهد که ایران، منهای روحانیت یا اسلام بدون روحانیت، هرگز نمی تواند اندیشه ای تضمین کننده برای حیات و سرنوشت کشور و دین باشد؛ زیرا با فرو ریختن دژ دیرینه و نفوذناپذیر روحانیت متعهد شیعه، هیچ صنف، سازمان و حزبی نمی تواند اتحاد ملی یا انسجام اسلامی ایرانیان را فراهم سازد.

از همین روست که حضرت امام خمینی (ره) نه به دلیل روحانی یا مرجع دینی بودن خود، بلکه به دلیل تجربه ها و مشاهده های تاریخی اش به این حقیقت دست یافته بود که جدایی مردم از روحانیت متعهد به اخلاق و رفتار نبوی، دین و جامعه را به روزگار طاغوتی باز می گرداند. ایشان در این باره می فرماید: «در تمام این مراحل [نهضت] روحانیت نقش اول را داشت. ... آن که ملت را بسیج کرد آن روحانیون بودند ... من همیشه به ملت ایران سفارش کردم که این دژ محکم [روحانیت] را از دست ندهید».^(۱)

ص: ۱۶

بی تردید، صهیونیسم جهانی از ظهور این واقعیت می هراسد که پیوند جوانان و روحانیت مجال هرگونه تفرقه افکنی و بدگمانی میان مردم را بگیرد. فعال شدن عناصر اندیشه ور و پژوهش گر حوزوی در برابر تهاجم فرهنگی دشمنان تنها راه مقابله با توطئه های سیاسی، فکری و اقتصادی آنان است و از گسترش بی هویتی و بی مبالاتی جوانان مسلمانان ایرانی، به ارزش های اخلاقی و اسلامی پیش گیری خواهد کرد.

وحدت حوزه و دانشگاه؛ لازمه اتحاد ملی

بار سنگین دعوت بزرگ و حماسه ساز رهبر معظم انقلاب اسلامی در سال اتحاد و انسجام، بر دوش روحانیت و حوزه های علمیه است. آنان باید پرچم دار وحدت کلمه در جهان اسلام باشند. در این راستا، روحانیت فهیم و انقلابی، باید به دانشجویان نزدیک شوند و با پیروی از رهبری انقلاب، نگرشی واقع بینانه و دل-سوزانه به جوانان تحصیل کرده داشته باشند. با این ارتباط که خوش بینی و مهرورزی را به همراه دارد، می توان آرزوی حضرت امام خمینی(ره) در پیوستگی علمی و عملی جوانان به روحانیان پارسا و متعهد امروز را برآورد و اتحاد ملی را در داخل کشور استوار کرد.

در کلام امام خمینی(ره)، هدف نهایی پیوند حوزه و دانشگاه، چنین است که این دو گروه برجسته و شاخص اجتماعی، آمادگی پیوستن هماهنگ خود را به صفوف انسجام اسلامی ملت فراهم سازند: «طلاب علوم دینی و دانشجویان با هم روابط دوستانه و فعالانه داشته باشند و براساس به دست آمدن استقلال و آزادی و خلع ید غاصبان از حقوق ملت در تمام ابعادش به سایر طبقات ملت بیوندند».^(۱)

ص: ۱۷

از نظر قرآن کریم، انسان ها از یک جفت [آدم و حوا] آفریده شده اند (۱) و امتی واحد و یگانه بوده اند. (۲) تفاوت رنگ پوست و زبان آنها، نه مایه امتیاز و نه معیار برتری، بلکه نشانه قدرت الهی (۳) است. چندگونگی قبیله ای و طایفه ای، راهی برای شناسایی بهتر و هماهنگی و هم گرایی است؛ (۴) چنان که سعدی شیرازی سروده است:

بنی آدم اعضای یک پیکرند که در آفرینش ز یک گوهرند

در قرآن کریم همه انسان ها صرف نظر از اختلاف های ظاهری، زبانی، رنگ، ملیت، دین و فرهنگ، از حقوق برابر برخوردارند: «گرامی ترین شما نزد خداوند، پرهیزکارترین شماست.» (۵) با توجه به این بینش قرآنی، (۶) نگرشی در مؤمنان پدیدار شد که به همه انسان ها به یک چشم بنگرند و روابط خود را با مردمان بر پایه احترام متقابل و حفظ حقوق انسانی تنظیم کنند. بنابراین، قرآن کریم، مردم را به اتحاد انسانی دعوت می کند و از ایشان می خواهد در کنار هم با صلح و آرامش زندگی کنند و با هم زیستی مسالمت آمیز، از هر گونه فساد و تجاوز در زمین پرهیزند.

مفهوم انسجام اسلامی

اگر سخن از انسجام اسلامی می شود به این معناست که ملت های منطقه اسلامی باید پیوندهای خود را چنان استوار کنند که راه نفوذ دشمن بسته شود. اگر شخصی با شخصی دیگر در اندیشه و تفکر مشترک شد، گفته می شود که دیدگاه های آن دو با

ص: ۱۸

۱- حجرات: ۱۳.

۲- بقره: ۲۱۳.

۳- روم: ۲۲.

۴- حجرات: ۱۳.

۵- «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ». (حجرات: ۱۳)

۶- درباره نگرش اسلام به انسان و یگانگی آنان در خلقت و آفرینش، نک: المیزان، ج ۱۸، ص ۳۲۶.

یک دیگر منسجم است؛ هرچند در این میان، گاه تفاوت های نامحسوسی نیز وجود دارد. این تفاوت ها در آن، اندازه نیست که بتواند دوگانگی میان آن را بنمایاند. یگانگی میان دو چیز منسجم به گونه ای است که جدایی میان آن دو، کاری دشوار و گاه ناممکن است. ملت های اسلامی باید برای رسیدن به انسجام تلاش کنند. این وظیفه ای است که دین اسلام و قرآن برگردن ایشان نهاده است؛ چنان که خداوند در قرآن کریم می فرماید: «و همگی به ریسمان خدا [قرآن و اسلام و هرگونه وسیله رحمت] چنگ زبید و پراکنده نشوید، و نعمت خدا را بر خود به یاد آورید که چگونه دشمن یکدیگر بودید، و او میان شما الفت ایجاد کرد، و به برکت نعمت او برادر شدید». (۱)

انسجام مسلمانان

از نظر دین مبین اسلام ایجاد انسجام میان مسلمانان اهمیت والایی دارد. در نگرش اسلامی، هرکس شهادتین _ گواهی به توحید و نبوت پیامبر اعظم (ص) _ را بر زبان جاری ساخت، مسلمان و مشمول احکام اسلامی است. پس واجب است با او همچون برادری دینی برخورد کرد. این گونه است که بدون توجه به مسئله ایمان واقعی که ایمان قلبی و حقیقی است، به صرف بیان زبانی شهادت، از حقوق شهروندی اسلام برخوردار می گردد و امت واحد اسلامی پدیدار می شود. (۲) به دنبال این الفت مسلمانان، از فروپاشی اجتماعی و تفرقه رهایی می یابند و درهای آسایش و آرامش به سوی ایشان گشوده می شود تا به جایی پیش می رود که مؤمنان برادر هم به شمار می آیند. (۳)

ص: ۱۹

۱- «وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا». (آل عمران: ۱۰۳)

۲- انبیاء: ۹۲.

۳- نکه: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ؛ همانا مؤمنان [مسلمانان] برادرند، پس بین برادرانتان آشتی برقرار سازید». (حجرات: ۱۰)

قرآن کریم می‌کوشد همه انسان‌ها را در جامعه جهانی واحد گرد آورد. از این رو، مردمان را به کلمه یگانگی می‌خواند (۱) این بدان معناست که انسان‌ها می‌توانند برای اصول و اهداف مشترک خود با هم منسجم گردند. برای رسیدن به این هدف اساسی، باید نخست میان ملت‌های اسلامی اتحاد و انسجام پدیدار گردد و امت اسلام با ملت‌های مختلف خود منسجم شوند.

این انسجام پیش از آنکه به صورت ظاهری خودنمایی کند، باید به شکل روحی و روانی تحقق یابد. قرآن کریم، پیوند مؤمنان را پیوند دل‌هایی دانسته است که استواری خاصی دارند، (۲) از این رو، خطاب به پیامبرش می‌فرماید که اگر تمام گنج‌ها و ثروت‌های زمینی را انفاق می‌کردی، نمی‌توانستی این انسجام، یگانگی و همرنگی را پدید آوری؛ زیرا این گونه یگانگی با پول فراهم نمی‌آید. (۳) اتحاد ایجاد شده، هم‌گرایی روحی است و در صورتی تحقق می‌یابد که ملت‌ها بر دین تأکید ورزند و اصول آن را مورد توجه قرار دهند. (۴)

اهمیت نقاط اشتراک امت اسلامی

امت اسلام در گستره جغرافیایی وسیعی با ملت‌های متعدد زندگی می‌کنند. روش‌ها و تجربیات تاریخی مشترک چندانی ندارند، ولی در بسیاری از امور از اشتراک سود می‌برند. این مسئله موجب می‌شود تا بتوانند برای رسیدن به سعادت ملی خود از آن بهره‌مند گردند. تفکر انسجام اسلامی به معنای آن است که ملت‌های گوناگون اسلامی با همه تنوع و اختلاف‌های روشی و تجربه‌ای می‌توانند از الگوهای مشترکی استفاده

ص: ۲۰

۱- آل عمران: ۶۴.

۲- «وَ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ». (انفال: ۶۳)

۳- «وَ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ». (انفال: ۶۳)

۴- آل عمران: ۱۰۳.

کنند و در راستای منافع مشترک حرکت کنند. برای رسیدن به این هدف می بایست از واگرایی و عوامل ایجادی آن کاسته و به علل و عوامل وحدت آفرین و هم گرایی افزود.

اگر ملت های منطقه اتحاد و انسجام اسلامی خود را تشدید کنند، عوامل تفرقه-افکن درونی و بیرونی نمی تواند برای واگرایی این ملت ها کاری از پیش برد، از این رو، در نهایت این ملت های منطقه هستند که می توانند از هم گرایی سود برند و برای رسیدن به آرامش و آسایش از توان و ظرفیت یکدیگر بهره مند شوند و تا می توانند و توان دارند در خود آمادگی فراهم کنند تا دشمنان از آنان حساب ببرند؛ چنان که در قرآن کریم می خوانیم: «وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسِيَّطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ؛ و برای آنان هر چه توان دارید از نیرو و مرکب آماده کنید تا به وسیله آن دشمن خدا را بترسانید».

(۱)

منافع مشترک ملت ها و مسئله انسجام اسلامی

چرا بر انسجام اسلامی تأکید می شود؟ کارکرد و نقش آن در رسیدن ملتی به اهداف چقدر است؟ سخن از انسجام با ملت هایی که هم سود هستند، به معنای آن است که مشترکات در میان ایشان به جهاتی تقویت شده است. این جهات می تواند مختصات مشترک جغرافیایی یا زبانی، دینی، قومی و مانند آن باشد. ملت ها گاه برای رسیدن به اهداف مشترک، یعنی آسایش و آرامش، نیاز دارند با ملت های پیرامون خود روابط محکم تر و استوارتری برقرار سازند. برای نمونه، دولت انگلیس پس از جنگ جهانی دوم برای آنکه بتواند کشورها و ملت هایی که در گذشته به عنوان مستعمرات در اختیار داشته، در راستای منافع خود هماهنگ سازد، اقدام به تشکیل سازمانی به نام ملت های هم سود و مشترک المنافع کرد.

ص: ۲۱

دولت های هم سود در هیچ یک از امور داخلی و خارجی و دفاعی و اقتصادی متعهد به اجرای سیاست خاص نبودند. به عبارت دیگر، این سازمان هیچ مقررات نوشته شده ای نداشته و اساس آن همکاری آزادانه اعضا در هر یک از امور بود. با چشم پوشی از اهداف استعماری چنین تفکری باید گفت اصل این سند امری درست و در چارچوب اهداف اجتماعی انسانی و تجربه خوبی است که مسلمانان باید از آن برای انسجام بیشتر خود بهره برند.

اهمیت حفظ انسجام اسلامی

انسجام در قرآن و حدیث

امروزه که استکبار جهانی با همه توان جهان اسلام را نشانه گرفته و برخی کشورهای اسلامی را جولان گاه خود قرار داده است، وحدت امت اسلامی، بیش از پیش ضروری به نظر می رسد. با دقت در گفتار پیامبر اعظم (ص) و پیشوایان معصوم (ع) هم به این نتیجه می رسیم که مسلمانان، از هر گونه پراکندگی و تفرقه نهی شده اند. برای نمونه، برخی از آنها را در اینجا ذکر می کنیم:

□ قرآن انسجام امت اسلامی را امری ضرور خوانده و بدان توصیه کرده است: «همگی به ریسمان خداوند چنگ زیند و پراکنده نشوید». (۱)

□ پیامبر اعظم (ص) می فرماید: «مسلمانان، یک دست [هم چون یک دست نیرومند] نسبت به بیگانگان هستند». (۲) و نیز فرمود: «مسلمانان نسبت به یکدیگر هم چون یک انسان هستند که هرگاه عضوی از اعضای او دردمند شود، اعضای دیگر او نیز احساس درد می کنند». (۳)

□ امیرمؤمنان علی (ع) در بخشی از یکی از خطبه هایش به مسلمانان چنین فرمود: «به جمعیت عظیم مسلمانان پیوندید، که دست خدا با جماعت است، و از پراکندگی دوری کنید که

ص: ۲۲

۱- «وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَفَرَّقُوا». (آل عمران: ۱۰۳)

۲- علاء الدین بن علی متقی، کنز العمال، ح ۴۴۱.

۳- علاء الدین بن علی متقی، کنز العمال، ح ۷۵۹.

انسان تنها بهره شیطان است، چنان که گوسفند تک رو طعمه گرگ خواهد بود.» (۱) امام علی (ع) به قدری نسبت به گروهک خوارج که موجب تفرقه در میان سپاه آن حضرت شدند و با شعارهای فریبنده، میان مسلمانان تفرقه به وجود آورده بودند اظهار بیزاری می-کند که به دنبال سخن فوق می فرماید: «آگاه باشید! کسی که به این شعار [تفرقه افکن خوارج] دعوت کند، گرچه در زیر عمامه من پناه آورده باشد، او را بکشید.» (۲)

□ از دیدگاه امام صادق (ع) کسی که به اندازه یک وجب از جماعت مسلمانان دوری گزیند، رشته اسلام را از گردن خود پاره کرده است. (۳) بنابراین اتحاد، ضرورت عقلی است. و نیز فرمود: «مؤمن برادر مؤمن، است، مانند پیکری که هرگاه عضوی از آن دردمند شود، اعضای دیگر هم احساس درد کند.» (۴)

ضرورت وحدت ملی در کلام امام علی (ع)

انسان با روحیه نوع دوستی آفریده شده است. بنابراین، آنچه باید ریشه یابی شود، «اختلاف» است؛ چرا که «اتحاد» در فطرت انسان ریشه دارد. حضرت علی (ع) در این باره می فرماید: «همانا شما بر اساس دین خدا _ که آیین فطرت است _ با یکدیگر برادر و پیوسته-اید، و تنها ناپاکی های درونی و زشتی های باطن، موجب تفرقه و جدایی میان شما شده است که در نتیجه تعاون و هم یاری، نصیحت، بذل و بخشش، دوستی و محبت از میان شما رخت بر بسته است.» (۵)

ص: ۲۳

۱- «والزموا السواد الاعظم فان يدالله على الجماعه و اياكم و الفرقة فان الشاذ للشيطان، كما ان الشاذ من الغنم للذئب». سید رضی، نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷.

۲- «لا من دعا إلى هذا الشعار فاقتلوه و لو كان تحت إمامتي هذه»، سید رضی، نهج البلاغه، خطبه ۱۲۷.

۳- کلینی، ج ۱، ص ۴۰۵.

۴- محمد بن یعقوب کلینی، اصول کافی، ج ۲، ص ۱۶۶.

۵- «انما انتم اخوان على دين الله، ما فرق بينكم الا- خبث السرائر و سوء الضمائر فلا-توازرون و لاتناصحون و لاتبذلون و لاتوادون» نهج البلاغه، خطبه ۱۱۲، که این خطبه اشاره به آیه ۳۰ سوره روم دارد که در آن خداوند می فرماید: «فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا؛ پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند انسان ها را بر آن آفریده است.»

وحدت گرایی فطری است، ولی امور فطری نیز پرورش و توجه نیاز دارند. از این جهت، امیرمؤمنان علی(ع) برای تقویت این امر فطری میان امت پیامبر اعظم(ص) بسیار تلاش می کرد و خود را این چنین مشتاق ترین شخص به وحدت اسلامی به شمار می آورد: «هیچ کس از من بر اتحاد و هم بستگی در امت محمد(ص) حریص تر نیست». (۱)

آثار انسجام اسلامی

قرآن کریم برای انسجام اسلامی آثار چندی را برمی شمارد که از مهم ترین آنها می-توان به همان هدف اصلی تشکیل خانواده کوچک و بزرگ (ملت) و ایجاد دولت اشاره کرد. هدف از انسجام اسلامی، در وهله نخست رسیدن به آرامش و آسایش است که قرآن کریم نیز بر آن تأکید می ورزد؛ (۲) چنان که برچیده شدن زمینه سلطه بیگانگان و استعمارگران از مهم ترین اهداف وحدت و انسجام اسلامی شمرده شده است (۳) و قدرت و هیمنه مؤمنان را افزایش می دهد. (۴)

این اهداف، جز با تأکید بر عوامل ایجاد آن پدیدار نخواهد شد. از این رو، مسلمانان باید بر اصول اسلام تأکید ورزند و به ریسمان الهی (قرآن و پیامبر) چنگ زنند و از آن دور نشوند. (۵) همچنین حقوق برادری را رعایت کنند، عیب یکدیگر نجویند، در حق یکدیگر گمان باطل نبرند، (۶) امر به معروف کنند و از کار زشت و ناهنجار بپرهیزند و دیگران را نیز از آن باز دارند. (۷)

ص: ۲۴

۱- نهج البلاغه، حکمت ۷۸.

۲- آل عمران: ۱۰۳ و انعام: ۶۵.

۳- قصص: ۴.

۴- انفال: ۴۶.

۵- آل عمران: ۱۰۳، نساء: ۵۹.

۶- حجرات: ۱۱ و ۱۲.

۷- آل عمران: ۱۰۴.

اینها، عواملی است که قرآن کریم برای رسیدن به انسجام اسلامی بیان کرده است و امت اسلام بدون آنها نمی توانند رنگ یک رنگی را ببینند و از امنیت و آرامش برخوردار شوند.

حج؛ نمونه وحدت و هم دلی مسلمانان

از مهم ترین منافع و برکات حج، تجلی وحدت و هم دلی مسلمانان بر محور قبله ای واحد است. مسلمانان جهان از هر گروه و ملیتی با هدف مشترک از شرق و غرب جهان، گرداگرد خانه خدا جمع می شوند و با ایجاد ارتباط نزدیک هم دیگر را بهتر می شناسند. آنان با تشکیل جلسات آگاهی بخش، به تبادل افکار و آرای خویش می پردازند و با قرار گرفتن در صف واحد و زمزمه نغمه توحید در کنار یکدیگر، اتحاد، یگانگی و اخوت اسلامی را از نزدیک احساس می کنند.

حج گزاران مسلمان در این عبادت دسته جمعی، وحدت و هم بستگی خود را به نمایش می گذارند و با مشارکت در مناسک روح بخش آن، بر اهداف مشترک خویش که همان صفا بخشیدن به روح و جسم در پرتو آیین توحیدی ابراهیمی و محمدی(ص) است، تأکید می ورزند و عوامل نفاق و جدایی و انگیزه های تفرقه و تشتت را از خود دور می کنند.

مسلمانان مشتاق، در روزهای حج با شور و شوق وصف ناپذیری زیر پرچم «لا اله الا الله» اجتماع می کنند و شکوه و اقتدار آیین نجات بخش اسلام را به جهانیان عرضه می دارند. مولوی، پیام وحدت اسلامی را این گونه سروده است:

مؤمنان معدود، لیک ایمان یک ی

جسمشان محدود، اما جان یکی

همچو آن یک نور خورشید سما

صد بُود نسبت به صحن خانه ها

جان گرگان و سگان از هم جداست

متحد جان های شیران خداست

موسم حج، نفاق شکن و وحدت آفرین است و نیرومندترین عامل در تقریب میان مذاهب اسلامی است. مسلمانان از هر مذهب و فرقه ای به ویژه از شیعه و سنی، حج را یکی از فرایض مهم الهی می دانند که در آن روح برادری و برابری در کالبد مسلمانان دمیده می شود، نور مهر و عطوفت اسلامی جلوه گر می گردد و بر تمامی دل های زنگار گرفته، نورافشانی می کند و بدر امید می پاشد.

مراسم حج، با پیوند دادن قلب های متشتت به هم دیگر و با رهانیدن مسلمانان در مانده در منجلاب جور و ستم مستکبران عالم، اقتدار و شکوه از دست رفته مسلمانان را بار دیگر در مقابل جهانیان آشکار می کند.

حج، تبلور شکوه و تجلی قدرت امت رسول الله (ص) است و نمایش گاه حضور هم دلان و همراهانی است که ناهم گونی ظاهری را با هم گونی نیت ها و سیرت ها پیوند می زنند تا شعار وحدت را فراتر از شکل ها، رنگ ها و معیارهای جغرافیایی و نژادی و مذاهب گوناگون تحقق بخشند و تعالیم آیین وحدت آفرین اسلام را ظاهر سازند.

تأثیر انسجام اسلامی بر نابودی اسرائیل

اگر اسرائیل تا به حال توانسته است سرپا ایستد، دلیل آن توانایی بالای نظامی این کشور نیست؛ زیرا ضعف ساختاری ارتش اسرائیل در جنگ ۳۳ روزه با حزب الله لبنان بر همه آشکار شد. اسرائیل حتی با دارا بودن سلاح هسته ای نیز در سال های ۲۰۰۰ م. و ۲۰۰۶ م. دو بار از مقاومت اسلامی شکست خورد و حتی در سال ۱۹۷۳ هم از اعراب شکست خورد و سلاح هسته ای هیچ نتیجه ای برای وی نداشت. اسرائیل پس از شکست در جنگ ۳۳ روزه، اتحاد ملی خود را از دست رفته می بیند و روز به روز شاهد استعفاهای بیشتر مقامات صهیونیستی و مهاجرت معکوس بیشتر و سلب اعتماد مداوم و ناامیدی آنها از حکومتشان را شاهد هستیم.

پس علت پایداری اسرائیل در چیست؟ پاسخ ساده است و علت آن در تفرقه ماست. کلید پیروزی جهان اسلام بر اسرائیل، در هم گرایی اسلامی نهفته است. با

ایجاد انسجام اسلامی می توان در ظرف مدت چند سال این غده سرطانی را از پیکره اسلام حذف کرد.

نکته پایانی اینکه اسرائیل به ما فرصتی می دهد که هیچ گاه نمی توانیم نظیر آن را ببینیم و آن این است که این رژیم غاصب، امروزه به نقطه عطف و مشترک در ایجاد هم گرایی اسلامی بدل شده است. به یقین اگر بتوانیم از این فرصت بهره ببریم، می-توانیم به نقطه مشترکی با دیگر برادرانمان در جهان اسلام دست یابیم.

ظرفیت قانون اساسی جمهوری اسلامی

دلیل اجرایی نشدن بسیاری از تصمیم ها و مصوبات کنفرانس های وحدت در کشورهای اسلامی، نبود پشتوانه حقوقی و ضمانت اجرایی کافی در متن قوانین کشورهای اسلامی است، ولی قانون اساسی جمهوری اسلامی این خلأ قانونی را پر کرده است و ظرفیت و ضمانت اجرایی مناسبی برای تدوین و اجرایی کردن منشور عملی وحدت به شمار می آید.

اصل یازدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی تصریح دارد: «به حکم آیه کریمه «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ» (۱) همه مسلمانان یک امتند و دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست کلی خود را بر پایه ائتلاف و اتحاد ملی اسلامی قرار دهد و کوشش پیگیر به عمل آورد تا وحدت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلام را تحقق بخشد.» (۲) همچنین در مقدمه قانون اساسی جمهوری اسلامی آمده است: «قانون اساسی با توجه به محتوای اسلامی انقلاب ایران که حرکتی برای پیروزی تمامی مستضعفین بر مستکبرین بود، زمینه تداوم این انقلاب را در داخل و خارج کشور فراهم می کند، به ویژه در گسترش روابط بین المللی با دیگر

ص: ۲۷

۱- انبیاء: ۹۲.

۲- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل ۱۱.

جنبش های اسلامی و مردمی می کوشد تا راه تشکیل امت واحد جهانی را هموار کند».^(۱)

ص: ۲۸

۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مقدمه.

از مقوله هایی که مقام معظم رهبری بر آن تأکید می ورزند، جریان شناسی مسائلی است که می توانند ارتباط میان بخش های گوناگون ملت ایران و امت اسلامی را بر هم زنند و موجب ازهم گسیختگی شوند. از این رو، در این بخش، با توجه به تعریف دشمن، رابطه خودی و غیرخودی و رابطه نخبگان با مقوله عوام و خواص در پیام ها و سخنان مقام معظم رهبری، به جریان شناسی مسئله تفرقه پرداخته ایم. از این رو، پس از تعریف این مسئله، عوامل و ابزار تفرقه را واکاویده ایم و سپس به راه کارها و شیطنت های دنیای غرب برای ایجاد تفرقه در دنیای اسلام و برهم زدن انسجام اسلامی پرداخته ایم.

دشمن شناسی

رهبر معظم انقلاب با طرح مسئله «دشمن شناسی» در سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی، مسئولان مردم را متوجه خطری کرد که همواره در کمین ایران و جهان اسلام بوده است.

رهبری انقلاب با تقسیم دشمن به دو دشمن درونی و بیرونی، بار دیگر، هشدارهای خود را درباره شناخت دشمن تکرار کردند.

تعریف «دشمن» و ضرورت دشمن شناسی از دیدگاه امام و رهبری

یکی از محورهایی که باید رسانه ملی آن را در قالب برنامه های گوناگون مدنظر قرار دهد و بیشتر به پژوهش آن پردازد، همین محور است. دشمن بسان درد است و اگر شناخت درد نیمی از درمان است، شناخت دشمن نیز نیمی از تجهیزات مادی و معنوی، و انگیزه سربلندی جهان اسلام و ایران به شمار می آید. برای نمونه، رهبر

بزرگوار در سال ۱۳۷۸ فرمود: «دشمن را خوب بشناسید، مبادا از شناسایی دشمن غفلت کنید. غریبه‌هایی که خود را در لباس خودی همه جا داخل می‌کنند، اینها را بشناسید. دست‌های پنهان را ببینید... دشمن، دانشجو را هدف گرفته است... ای ملت بزرگ و شجاع! دشمنی را پشت در نگه داشتید. دشمن در صدد نفوذ است. دشمن امنیت ملی ما را هدف گرفته است.» (۱)

رابطه «دشمن درونی و بیرونی» با «خودی و غیرخودی»

رابطه‌ای میان سخنان رهبری در نوروز ۱۳۸۶ و مقوله خودی و غیرخودی که رهبر در سال‌های گذشته مطرح کرده بود وجود دارد. کشف این رابطه و شرح و بیان آن، یکی دیگر از وظایف رسانه ملی است. مسئله خودی و غیرخودی که برگرفته از اصل قرآنی «اشدء علی الکفار رحماء بینهم» (۲) است، با واکنش‌های تند اپوزیسیون داخل و خارج روبه‌رو شد؛ زیرا این اصل، گستره فعالیت‌ها و محدوده تلاش‌های آنان را در براندازی آشکار و پنهان محدود می‌ساخت. همچنین اینکه مقام رهبری در سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی مطرح می‌کند که برای ایستادگی در برابر دشمن درونی، از خودی‌ها نیز نمی‌توان در امان بود، خود، نکته‌ای ظریف است. به عبارت دیگر در بیان رهبری، دشمن بیرونی می‌کوشد دشمن درونی را از میان خودی‌ها انتخاب و تقویت کند. مقام رهبری از تنبلی، نداشتن نشاط کاری، ناامیدی، خودخواهی‌های بیش از حد، بدبین بودن به دیگران، به آینده، نه به شخص خود و ملت خود اشاره کرده‌اند و متأسفانه، هنوز درباره روشن کردن آنها برای گروه‌های مختلف، اقدامی نشده است. پیش از این نیز رهبری، با عنوان «تقوای درونی» نکته‌هایی را یادآور شده‌اند. برای مثال، سخنان معظم‌له در دیدار با مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی، در تاریخ ۱۲/۹/۱۳۷۹ است که فرمود: «هر کدام از شما تلاش بکنید، برای این مسئولیت‌ها خودتان را با الگوی اسلامی منطبق بکنید؛ یعنی دینتان، تقوایتان، رعایتتان نسبت به حال مردم، رعایتتان نسبت به شرع، رعایتتان نسبت به بیت‌المال،

ص: ۳۰

۱- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۳۱/۴/۱۳۷۸.

۲- فتح: ۲۹.

اجتناب‌تان از خودخواهی‌ها و خودپرستی‌ها و رفیق‌بازی‌ها و قوم و خویش‌پرستی و اجتناب‌تان از تنبلی و بی‌کاری و بی‌عملی و هویت و هوس و این چیزها مطابق با الگوی اسلام باشد. هر کدام شما بتوانید در این زمینه‌ها کار خودتان را بکنید و پیش بروید و خودتان را بسازید».

رابطه «نخبگان» با مقوله «عوام و خواص»

رهبر انقلاب در نوروز ۱۳۸۶ فرمود: «ملت که مرعوب نمی‌شوند، توده عظیم مردم که مرعوب نمی‌شوند. چه کسی را می‌خواهند مرعوب کنند؟ مسئولان را، شخصیت‌های سیاسی را، به قول معروف خود ما نخبگان را، اینها را می‌خواهند مرعوب کنند؟ کسانی که قابل تطمیعند، آنها را می‌خواهند».

رهبر انقلاب در تاریخ ۲۰/۳/۱۳۷۵، در جمع فرماندهان لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله(ص)، با طرح مسئله عوام و خواص فرمود: «جامعه را می‌شود به عوام و خواص تقسیم کرد. خواص یعنی کسانی که وقتی عملی انجام می‌دهند، موضع‌گیری می‌کنند؛ راهی را که انتخاب می‌کنند از روی فکر و تحلیل است. نقطه مقابلش هم عوام است. عوام، یعنی کسانی که وقتی جوّ به یک سمتی می‌رود، اینها می‌روند و تحلیلی ندارند. تبعاً خواص هم در جامعه دو گونه شده: خواص طرفدار حق و خواص طرفدار باطل. سراغ خواص طرفدار حق ماییم. خواص طرفدار حق، دو دسته اند: یک دسته کسانی هستند که در مقابله با دنیا، با زندگی، با مقام، با شهوت، با پول، با لذت، با راحتی و با نام موافقند؛ یک دسته موافق نیستند. در هر جامعه، این دو قسم آدم، دو قسم طرفدار حق وجود دارد».

رهبری انقلاب در نوروز ۱۳۸۶، نخبگان را مطلق بیان کردند و سپس مانند سال ۱۳۷۵ که خواص را دو دسته تقسیم کردند، به خواص طرفدار حق و خواص طرفدار باطل، نخبگان را به نخبگان مرعوب و غیرمرعوب تقسیم کردند که برای نخبگان مرعوب، شاخصه‌هایی چون قابل تطمیع، تضعیف‌کنندگان اراده عموم و تغییردهنده درک مردم از واقعیت‌ها برشمردند. از این رو، می‌توان با شرح و بیان سخنان رهبری در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۶، به بررسی و شخصیت‌شناسی و موضع‌گیری‌های نخبگان در

تاریخ ایران زمین پرداخت. البته از آنجا که رهبری انقلاب در رهنمودهای نوروز به تلاش دشمن در دویست سال گذشته برای عقب ماندگی ایران اشاره می کنند، بی شک، نقش نخبگان یا همان خواص یا به تعبیر جلال آل احمد، روشن فکران اشاره شده است. در این میان، می توان در برنامه ای تعریفی کوتاه از نخبه، خواص، منورالفکر، و تقسیم نخبگان به نخبگان سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ارائه داد. سپس به نقش مثبت یا منفی آنان در طول این دویست سال و وضعیت کنونی آنان در جامعه کنونی اشاره کرد و به نوعی، ضمن پیشینه شناسی نخبگان در دویست سال گذشته، به گونه شناسی آنان در عصر حاضر پرداخت.

برای نمونه، در این برنامه با کالبدشکافی شخصیت نخبگان، ویژگی های اخلاقی، اجتماعی و دینی دو خط نخبگان جبهه حق و جبهه باطل بررسی می شود. از جمله نخبگان سیاسی جبهه خودی، امیرکبیر، قائم مقام فراهانی، شهید بهشتی و شهید رجایی هستند و از نخبگان سیاسی جبهه غیرخودی، میرزای آقاسی، تقی زاده و بنی صدر را می توان نام برد. برخی از نخبگان فرهنگی جبهه غیرخودی، میرزا فتحعلی آخوندف، طالبوف، میرزا ملکم خان، صادق هدایت و عبدالکریم سروش هستند.

رهبر انقلاب در سخنان نوروز ۱۳۸۶، فرمود: «یکی از شعبه های جنگ روانی اینها [استکبار] این است: اولاً، بین ملت ایران اختلاف بیندازند؛ ثانیاً، بین ملت ایران و ملت های دیگر مسلمان، اختلاف بیندازند. سیاست امریکا این بوده است که همسایه های ما را در خلیج فارس از نظام جمهوری اسلامی بترسانند».

معظم له به زندگی مسالمت آمیز شیعه و سنی در عراق و شایعه دشمن از هلال شیعی اشاره کردند که در واقع، این مباحث معظم له، می تواند در همین برنامه نخبگان و نقش آنان در اتحاد ملی و انسجام اسلامی اشاره شود. رهبر معظم، خواص و نخبگان را به دو دسته مصلح و غیرمصلح و وحدت آفرین و تفرقه افکن نیز تقسیم کرده است.

- کاشف الغطاء، سید جمال الدین اسدآبادی، اقبال لاهوری، محمد عبوده، عبدالمجید سلیم و محمد شلتوت از شمار مصلحان نخبه هستند.

همچنین از شخصیت های تفرقه افکن سیاسی و فرهنگی که مایه جدایی میان امت اسلام شده اند، رضا شاه، آتاتورک، ضیاء گلوب و تقی زاده هستند. از عناصر غیرمسلمان نیز می توان به همفرولورنس عربستان اشاره و نقش آنان و دنباله روانشان را در عصر حاضر بررسی کرد.

تقابل دو اندیشه

رهبر در نوروز ۱۳۸۶ فرمود: «روز به روز آبروی لیبرال دموکراسی و آبروی امریکا در دنیا در نظر ملت ها دارد کم و کمتر می شود. در مقابل، آبروی ایران اسلامی دارد بیشتر می شود. ... من برنامه های استکبار جهانی علیه ملت ایران را در سه جمله خلاصه می کنم: اول، جنگ روانی؛ دوم، جنگ اقتصادی؛ سوم، مقابله با پیشرفت و اقتدار علمی. دشمنی های استکبار با ملت ما در این سه قلم عمده خلاصه می شود».

بر کسی پوشیده نیست که پس از فروپاشی بلوک شرق و اتحاد جماهیر شوروی و به موزه رفتن کمونیست، امریکا و فرهنگ لیبرال _ دموکراسی تنها مانع خود را در مسئله جهانی سازی فرهنگ لیبرال _ دموکراسی، را فرهنگ اسلام با محوریت اُمّ القرای ایرانی می داند. از این رو، از هیچ تلاشی برای فروپاشی نظام اسلامی دریغ نمی ورزد. بدین ترتیب، رهبر انقلاب با بیان سه طرح دشمن، برای مقابله با ایران به بی آبرو بودن لیبرال دموکراسی و آبرومند ساختن ایران اسلامی در جهان اشاره می کند که در حقیقت، بیان کننده موفقیت اسلام ناب محمدی (ص) در برابر غرب فرهنگی و غرب جغرافیایی است. تقابل این دو اندیشه، در عرصه ها و حوزه های گوناگون بر کسی پوشیده نیست. در این میان، برنامه سازان رسانه می توانند با تهیه برنامه ای، ضمن ترسیم شاخص های هر دو اندیشه و بیان قوت ها و ضعف ها، فرصت ها و تهدیدهای هر دو اندیشه، به تحلیل وضعیت موجود لیبرال دموکراسی و بررسی موجود و مطلوب اسلام ناب محمدی (ص) بپردازند. البته با استفاده از سخنان امام و رهبری،

راهبردهای خرد و کلان اسلام ناب را ترسیم و اهداف عملیاتی آنان را تجزیه و تحلیل کنند.

تفرقه چیست؟

در تفسیر نمونه با استناد به آیات قرآن کریم، انسجام و تفرقه به شکل شیوایی تشریح شده است. در تفسیر می خوانیم: «تشبیه اعمال کفار به خاکستر با توجه به اینکه در میان ذرات خاکستر هیچ نوع چسبندگی و پیوند وجود ندارد و حتی با کمک آب نیز نمی توان آنها را به هم پیوند داد و هر ذره ای به سرعت دیگری را رها می سازد، گویی به این حقیقت اشاره دارد که آنها برخلاف مؤمنان که اعمالشان منسجم و به هم پیوسته و هر عملی عمل دیگر را تکمیل می کند و روح توحید و وحدت نه تنها در میان مؤمنان که در میان اعمال یک فرد باایمان نیز وجود دارد، از این عوامل اثری در کار افراد بی ایمان نیست».^(۱)

عوامل تفرقه

نفس و هواهای نفسانی

از آن جا که حب نفس، منشأ تمام خطاهاست، یکی از عوامل مهم و اساسی اختلاف و تفرقه، اسارت در چنگال هوای نفس است. بسیاری از کسانی که حقیقت ها و واقعیت ها را می بینند و راه درست را می شناسند و از اهمیت و ارزش وحدت و اتحاد آگاهند، ولی به دلیل آنکه اسیر هواهای نفسانی خویش هستند، با انتخاب روش نادرست، در مسیر گمراهی حرکت می کنند و به اختلاف ها دامن می زنند.

شیطان

ص: ۳۴

۱- «مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بَرِّبِهِمْ أَغْمَلُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ البُعِيدُ؛ اعمال کسانی که به پروردگارشان کافر شدند همچون خاکستری است در برابر تندباد در یک روز توفانی، آنها توانایی ندارند کمترین چیزی از آنچه را انجام داده اند به دست آورند و این گمراهی دور و درازی است.» ناصر مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۱۰، صص ۳۰۸ و ۳۰۹.

هر گونه فساد و از هم پاشیدگی در ملت های اسلامی و ایجاد تفرقه و نفاق، حتی در میان اهل ایمان، از وسوسه های شیطان است؛ چنان که خدای تعالی به این موضوع اشاره می کند و اهل ایمان را از پیروی کردن از گام های شیطان، برحذر داشته است: «ای کسانی که ایمان آورده اید! همگی در مقام تسلیم و صلح و آرامش درآید و به دنبال رهنمودهای شیطان نروید که او دشمن آشکار شماست». (۱)

با اندکی دقت در این آیه می توان گفت تمام جنگ ها و خونریزی ها در جهان، با دخالت مستقیم شیطان برپا می شود که یا از اختلاف های قبیله ای و یا از راه اختلاف های مذهبی و دینی، با وسوسه های خود، مردم دنیا را به جان هم می اندازد و بلوا و آشوب ایجاد می کند. این شیطان است که از همان ابتدای خلقت، عداوت و دشمنی خود را با فرزندان آدم، آشکار و آنان را به دشمنی با یکدیگر، ترغیب کرده است.

منافقان

یکی از سیاست های منافقان، ایجاد اختلاف و تفرقه افکنی در جامعه اسلامی است. قرآن کریم این گونه به این مطلب اشاره می کند: «اگر منافقان همراه شما به جنگ بیرون آمده بودند، جز فساد (تردید و اضطراب) بر شما نمی افزودند و به سرعت در میان شما رخنه می کردند تا فتنه پدید آورند و در میان شما کسانی تأثیرپذیرند که به سخنان آنان گوش می سپارند و خداوند به ستم گران آگاه است». (۲)

با استفاده از این آیه، می توان گفت حضور منافقان در جبهه جهاد، عامل تضعیف روحیه رزمندگان و تفرقه و تردید و تحرکشان بسیار سریع است. از این رو، از آن جا که برخی مسلمانان دارای بینش عمیق نیستند و خطر را درک نمی کنند، به سرعت تحت تأثیر آنها قرار می گیرند و متفرق و پراکنده می شوند.

ص: ۳۵

- ۱- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ». (بقره: ۲۰۸)
- ۲- «لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا أُضَاعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمْ الْفِتْنَةَ وَفِيكُمْ سَمَاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ». (توبه:

(۴۷)

تاریخ روابط بین الملل نشان می دهد که قدرت های بزرگ جهانی، به هیچ وجه کشورهای مستقل و دارای ماهیت ایدئولوژیکی متفاوت را تحمل نمی کنند و برای تغییر رفتار و حتی سرنگونی چنین کشورهایی، از انواع حيله ها و شگردها بهره می-برند. در این میان، تاریخ ایران، سرشار از دخالت کشورهای خارجی در سرنوشت این ملت است. ملت ایران، شاهد انواع توطئه ها برضد دولت های مردمی و نهضت های اسلامی بوده است. یکی از شگردهای قدرت های جهانی که برضد نهضت های اسلامی به کار گرفته شد و سبب ناکامی و شکست آنها گردید، سیاست «تفرقه بینداز و حکومت کن» است. این سیاست، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در رأس دستور کار دشمن قرار گرفت، ولی با درایت و هوشمندی رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری عقیم مانده است.

دست نیاز به آن سوی مرزها

نگاه عناصر مرعوب و غافل به آن سوی مرزها و جلب حمایت بیرونی برای تحقق اهداف نامشروع خود و به دست آوردن قدرت و ثروت بیشتر، همچنین پیروی نخبگان و گردانندگان برخی از جریان های سیاسی و رسانه ها از قدرت های خارجی و قدرت طلبی، شهرت طلبی، فزون خواهی، انحصارطلبی، حسادت، دنیاطلبی و ثروت اندوزی، از عناصر بسیار مهم تفرقه افکنی در جامعه به شمار می آید.

ضعف اطلاع رسانی

ضعف آگاهی عمومی و ناکارآمدی سازوکار اطلاع رسانی به مردم و پایین بودن سطح قدرت تجزیه و تحلیل سیاسی جامعه، از دیگر عوامل تفرقه است. در این زمینه، می توان به پرونده هسته ای و مذاکرات با اروپایی ها و آژانس بین المللی انرژی هسته-ای اشاره کرد که در مراحل اولیه به دلیل ضعف اطلاع رسانی، چندان حمایت های عمومی را به دنبال نداشت، ولی در مراحل اخیر که مردم بیشتر در جریان امور و

ضرورت استفاده های صلح آمیز از انرژی هسته ای قرار گرفته اند، به حمایت از مسئولان برخاستند و مسئله هسته ای، به شعار ملی و مطالبه عمومی تبدیل شد.

گسترش فساد و ناهنجاری های اجتماعی

گسترش فقر، فساد، تبعیض، بیکاری، تورم، رانت خواری و سوءاستفاده مدیران از مناصب و پست های کلیدی از یک سو، و ناامنی و گسترش ناهنجاری های اجتماعی و فرهنگی که آرامش روانی جامعه را برهم می زند از سوی دیگر، از عوامل بنیادی ایجاد تفرقه در جامعه به شمار می آید. برای نمونه، تحریک قومیت ها و اقلیت های مذهبی، یکی از راه کارهای دشمنان برای ایجاد تفرقه و دودستگی در ایران اسلامی است.

تبعیض، توطئه و فراموش کردن مردم

تبعیض در تخصیص منابع و اعتبارات لازم برای ایجاد توسعه و اشتغال زایی در استان ها و مناطق محروم کشور، و نیز توطئه بیگانگان و شبیه پراکنی آنها از راه رسانه ها از جمله اینترنت و ماهواره و عناصر نفوذی و مطبوعات وابسته آنان در داخل و همچنین ناکارآمدی نظام اجرایی، قضایی و قانون گذاری در انجام وظایف محوله و تحقق خواسته های واقعی مردم و اختلال در روند اجرایی کشور نظیر بحران آفرینی و فضا سازی و التهاب آفرینی های کاذب، و در نهایت عدم پاسخ گویی صحیح و به موقع مسئولان به مردم و فراموش کردن مردم، از جمله عوامل تفرقه به شمار می آیند.

ابزار تفرقه

اشاره

دشمن برای ایجاد تفرقه، از ابزارهای گوناگونی استفاده می کند که عمده ترین آنها عبارتند از:

جنگ روانی

در جنگ روانی، دشمن تلاش می کند با روش هایی همچون: شایعه سازی، ناامید کردن مردم، ایجاد شک و تردید درباره مسئولان، تحریف واقعیت ها و...، اختلاف و تفرقه ایجاد

کند و با این وسیله نظام جمهوری اسلامی را تحت فشار قرار دهد تا از موضع اصلی خود منحرف شود.

رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی

یکی دیگر از ابزارهای مهم دشمن برای ایجاد اختلاف و تفرقه، بهره گیری از وسایل ارتباط جمعی، مثل روزنامه، ماهواره، کتاب، نشریات، تلویزیون، رادیو و... است. از این رو، بزرگ ترین بنگاه های خبری جهان همواره تلاش می کنند برخی از نشریات داخلی را در دست گیرند تا افکار عمومی را چنان که خود می خواهند، تحت تأثیر قرار دهند.

طرح مفاهیم کلی و مشتبه در جامعه

یکی از عناصری که وحدت مسلمانان را خدشه دار می کند، طرح مفاهیم مشتبهی است که در فضای ذهنی مردم پدیدار می شود. هر کس هم به گونه ای آنها را معنا می کند؛ یک عده از این طرف و یک عده از آن طرف و بر این اساس، جنجال و اختلاف غیرلازم درست می شود. ناگفته نماند که دشمن در همه این مسائل سود می برد و به احتمال زیاد، از آب گل آلود همه آنها ماهی می گیرد.

تمدن اسلامی و نیرنگ غرب

تجزیه قدرت اسلامی

استکبار جهانی یک بار تجزیه دو امپراتوری بزرگ اسلامی عثمانی و ایران را به بیش از پنجاه کشور که عمدتاً کوچک و ضعیف هستند، تجربه کرده است. از قرن شانزدهم میلادی، بیشتر جهان عرب در درون امپراتوری عثمانی قرار داشت. امپراتوری عثمانی در جنگ جهانی اول به طرفداری از آلمان، حکم جهاد را صادر کرد. این اقدام عثمانی، بهانه ای به دست انگلیس، فرانسه و روسیه داد که در سال ۱۹۱۶ م. به طور محرمانه قراردادی را امضا کردند که چگونگی تقسیم مناطقی را پس از شکست امپراتوری عثمانی پیش بینی می کرد. در کنار تجزیه امپراتوری عثمانی،

طرح تکه تکه کردن ایران را هم در دستور کار خود قرار دادند و به هر بهانه و جنگی تکه ای از ایران را جدا کردند و به هدف خود مبنی بر تضعیف هر چه بیشتر جهان اسلام اهتمام ورزیدند.

اکنون نیز کشورهای غربی بیکار ننشسته اند و طرح کوچک سازی بیشتر کشورهای اسلامی را در دست دارند. برای نمونه پیترو گالبریس، سفیر پیشین امریکا در کشور کرواسی، در مصاحبه ای با روزنامه لوموند فرانسه، تقسیم عراق را به سه حریم جداگانه سنی، کرد و شیعه پیشنهاد کرده است و جالب تر اینکه سر تیپ دوم بازنشسته ارتش امریکا، رالف پیترز، در سال گذشته میلادی خواستار ایجاد تغییراتی در خاورمیانه شده و نقشه جدیدی را پیشنهاد کرده است. او در نقشه پیشنهادی خود که در نشریه نیروهای مسلح امریکا درج شده است، عراق را به سه بخش کردستان، عرب شیعه و عرب سنی و ایران را نیز به کردستان، آذربایجان متحد، عرب، بلوچستان آزاد و فارس تقسیم کرده است.

ایجاد یک کشور غیراسلامی و غیرعرب بین آسیا و آفریقا

استکبار جهانی، به ویژه انگلیس در آغاز قرن نوزدهم میلادی هم زمان با هدف تجزیه عثمانی، غیرعرب و وابسته به خود را که از نظر فرهنگ و نژاد نیز امکان وحدت با اعراب را نداشته باشد، در حد فاصل قاره آسیا و آفریقا فراهم آورد. در همین دوران بود که یکی از رهبران حزب صهیونیست، تشکیل دولتی یهودی تحت نظارت انگلستان را به این دولت پیشنهاد کرد و خواستار مهاجرت میلیون ها نفر از یهودیان سراسر اروپا به فلسطین شد. دولت انگلیس این پیشنهاد را فرصتی مناسب برای اجرای طرح استعماری خود دید و با آن موافقت کرد. بدین ترتیب، انگلیس توانست با ایجاد دولتی دست نشانده در کنار مصر و کانال سوئز، این نقطه حساس را در دست

بگیرد. (۱) به این صورت بود که این سرزمین های اشغالی به پایگاه استعمار و کانون تهدید و تفرقه در منطقه حساس خاورمیانه تبدیل شد.

مذهب سازی و مسلک سازی

انگلیسی ها با تجربه طولانی استعمار و نفوذ فرهنگی، در شبه جزیره عربستان وهابی گری، در ایران بهایی گری و در دیگر نقاط جهان، قادیانی گری و مسلک های دیگری را به راه انداختند. دست آورد اصلی مذهب سازی و مسلک سازی برای استعمار و به ویژه صهیونیسم، ایجاد و تشدید اختلاف در بین فرقه های مختلف اسلامی بوده است، تا حدی که برخی از مذاهب اسلامی، بعضی دیگر را کافر معرفی می کنند و خون آنها را حلال می پندارند. کشورهای غربی معتقدند با وجود تفرقه میان مذاهب اسلامی، مسلمانان هیچ گاه توان مقابله با تجاوزات آنها را در کشورهای اسلامی ندارند. بنابراین، برای همیشه می توانند حکومت های مورد اعتماد خود را در کشورهای اسلامی ایجاد و از آنها در برابر خطرهای احتمالی حمایت و نیز منابع زیرزمینی مورد نیاز خود را به قیمت دل خواه تأمین کنند.

ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی

بیشتر جمعیت مسلمانان در خاورمیانه ساکن هستند. در این صورت، اگر اتحاد و انسجام کافی داشته باشند، می توانند «رشته» ابرقدرت ها و استکبار جهانی را «پنبه» کنند و مانع گسترش نفوذ آنها در کشورهای اسلامی شوند. از این رو، بهترین راه ممانعت از این کار، ایجاد اختلاف مذهبی میان دو مذهب بزرگ شیعه و سنی است.

در سال های اخیر و به ویژه پس از اشغال عراق از سوی امریکا و انگلیس، نخستین کاری که برای بقای خود در عراق انجام دادند، رواج برادرکشی در این کشور بود و در صدد گسترش آن به منطقه نیز بر آمدند. امریکایی ها با طرح «هلال شیعی» در منطقه و گوشزد کردن خطر شیعه! عملاً گسترش اختلاف ها و برخوردهای

ص: ۴۰

مذهبی را دنبال کرده و متأسفانه برخی سیاستمداران متمایل به امریکا نیز «آتش بیار معرکه» شده اند.

مقام معظم رهبری در سخنرانی روز اول عید سال جاری در مشهد، ایجاد اختلاف بین شیعه و سنی را جنگ روانی دشمن نامید و فرمود: «در مورد نفوذ شیعه و ترویج تشیع از سوی ایران و هلال شیعی و از این حرف ها، شایعه پراکنی می کنند. یکی از شعبه های جنگ روانی اینها این است؛ اولاً بین ملت [ایران] اختلاف بیندازند، ثانیاً بین ملت ایران و ملت های دیگر مسلمان اختلاف بیندازند.» معظم له همچنین دامن زدن به اختلاف های جناحی، صنفی، قومی و مذهبی شیعه و سنی را بخشی از جنگ روانی دشمن دانست.

جهت دهی افکار عمومی دنیا بر ضد اسلام

بی تردید امروز اسلام با همه بزرگی و عظمت خویش، در برابر فساد و سلطه جویی غرب ایستاده و مانع سلطه جهانی آنها، به ویژه بلعیدن «قلب جهان» یعنی خاورمیانه شده است. جهان خواران زخم خورده، قدرت فکری و روحی این ایدئولوژی برتر و کامل تر را برنتابیدند. از این رو، کشورهای غربی و در رأس آنها امریکا با نگارش کتاب ها و مقالات و انتشار کاریکاتورهای موهن در مجلات و روزنامه های کشورهای خود، احساسات امت اسلامی را جریحه دار و افکار عمومی دیگر مردم دنیا را به اسلام بدبین می کنند. برای نمونه، ساموئل هانتینگتون، نظریه «برخورد تمدن ها» را مطرح کرده که در آن، برخورد غرب با دنیای اسلام حتمی دانسته شده است.

جنگ روانی

دشمنان اسلام و ایران، با راه اندازی جنگ روانی، شرایط عادی را برای ما به شایه های طعن جنگی بدل کرده و اهداف خاصی را در نظر دارند که مهم ترین آنها به این قرار است: مرعوب کردن مسئولان و نخبگان کشور؛ تضعیف اراده عمومی ملت؛ تلقین مکرر مطالب غیر واقعی برای تغییر درک مردم از واقعیت های جامعه؛ تضعیف اعتماد به نفس مردم؛ سست کردن وحدت مردم و مسئولان؛ دامن زدن به اختلاف های

قومی، مذہبی، سیاسی و صنفی؛ ترساندن همسایه های جنوبی ایران؛ بی اعتماد کردن مردم به مسئولان نظام و آینده.

ب_ر_ای_ن_اس_اس، برخی از راه کارهای م_ق_اب_له_ب_ا_ه_د_اف_ج_ن_گ_روان_ی_د_ش_م_ن_را_بر_می_ش_مار_یم:
ج_ل_و_گ_ی_ری_از_ان_ف_ع_ال_ب_ر_خ_ی_از_د_س_ت_ان_د_ر_ک_ا_را_ن_و_ن_خ_ب_گ_ان_ب_ا_ا_را_ئ_ه_ت_ح_لی_ل
ه_ای_د_ر_س_ت؛ ت_ق_وی_ت_ا_را_د_ه_ع_م_م_ی_م_لت؛ تبلیغ موفقیت های نظام در عرصه های گ_و_ن_ا_گ_و_ن؛
ت_ق_وی_ت_ب_ا_و_ر_م_لی_و_ح_س_اع_ت_م_اد_ب_ه_ن_ف_س_م_رد_م؛ وحدت مردم و مسئولان؛ جلوگیری از اختلاف های قومی، مذہبی،
سیاسی و صنفی؛ افزایش اعتماد مردم به مسئولان و آ_ی_ن_د_ه_ان_ق_ل_اب_و_ن_ظ_ام_ج_م_ه_و_ری_اس_لام_ی؛ تقویت روابط برادرانه با
همسایگان ایران و ک_ش_و_ر_ه_ای_اس_لام_ی_و_د_ری_ک_ک_لام_«ا_ت_ح_ا_د_م_لی_و_ا_ن_س_ج_ا_م_اس_لام_ی».

اشاره

بی تردید برای رسیدن به اتحاد ملی و انسجام اسلامی، باید «بایدها و نبایدها»یی را در نظر گرفت. بایدها، مسائلی حیاتی برای رسیدن به اتحاد و انسجام است و نبایدها، اموری است که ترک نکردن آن، ضربه های جبران-ناپذیری به مقصود یعنی اتحاد ملی و انسجام اسلامی وارد می آورد. با توجه به این مسائل، نویسندگان در این مقام، در سه بخش «بایدهای اتحاد ملی»، «بایدهای انسجام اسلامی» و «نبایدها»، به این مقوله خطیر می پردازد.

بایدهای اتحاد ملی

بایسته های تحقق هم بستگی ملی

هم بستگی و وفاق ملی و پرهیز از تفرقه و تجزیه طلبی، مقوله ای است که در هر مسلکی قابل ستایش است و راهبرد کلان دولت ها را تشکیل می دهد. از این رو، همگان درصدد تحقق آن هستند؛ اگر چه ممکن است قرائت های مختلف یا منافع متصور برخی افراد و گروه ها، آن را به بیراهه کشاند و با چالش جدی مواجه سازد. در اینجا به برخی از عوامل تعیین کننده در ایجاد هم بستگی ملی می پردازیم:

الف) تقویت مقوم های هم بستگی ملی مثل دین اسلام، مقدسات مذهبی، پای بندی به ارزش های معنوی، هویت ایرانی، افتخارات ملی، سرزمین مشترک، مصالح عمومی، انقلاب اسلامی، حضرت امام (ره)، ولایت فقیه و قانون اساسی.

ب) ساختن اندیشه ها و رفتارها بر ارزش ها، هنجارها و آرمان های مشترک دینی و انقلابی.

ج) ایجاد نوعی اجماع ملی بر محور امنیت و منافع ملی، تمامیت قانون اساسی و قوانین موجود.

د) ایجاد عزم عمومی بر تحقق اهداف پیش بینی شده در سند چشم انداز بیست ساله.

هـ) التزام عملی بر فصل الخطاب بودن تدابیر و مواضع حکیمانه ولایت فقیه، در عین حال طرح دیدگاه ها و بازتاب نظرات کارشناسانه و تبادل افکار.

و) ایمان به توانمندی و شایستگی استعدادهای بومی، به ویژه نخبگان و جوانان کشور و تکیه بر توسعه و پیشرفت همه جانبه و متوازن، در عین حال استفاده از تجربه های سازنده و فن آوری های غیربومی.

ز) ترجیح و تقدم منافع عمومی و مصالح ملی و انقلابی بر منافع فردی و گروهی.

ح) دشمن شناسی و تهدید شناسی واقع بینانه و پافشاری بر پیمودن مسیر انقلاب اسلامی، در عین حال تلاش برای اعتمادسازی، ابهام زدایی و شفاف سازی ملی و بین المللی.

ط) اطلاع رسانی شفاف و ارتقای آگاهی، بصیرت و قدرت تحلیل تحولات سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در مردم و گسترش فرهنگ سیاسی در جامعه.

و) اتخاذ راهبردهای مشارکت ساز و بسیج سرمایه های ملی و حضور آنان در عرصه های گوناگون نظیر رسانه های گروهی، نهادهای مدنی، تشکل های غیردولتی و نخبگان.

ک) ایجاد آرامش و امنیت سیاسی، روانی و اقتصادی در جامعه و رقابت سالم و سازنده در عرصه های گوناگون و بالا بردن ضریب تحمل پذیری اجتماعی در نهادها، گروه ها، فعالان سیاسی و رسانه های گروهی.

ل) ایفای نقش تکمیلی و ارتباط قانون مند و سازنده عناصر و مؤلفه های اثرگذار بر افکار عمومی و شکل دهنده تحولات و رخدادهای سیاسی و اجتماعی.

م) پرهیز از تخریب و جلوگیری از ایجاد فضای ناسالم تبلیغاتی و روانی، تشنج آفرینی، بحران زایی، اعتصاب های و اعتراض های ساختارشکنانه و دشمن شادکن.

ن) حاکم شدن گفتمان‌های خدمت‌رسانی، پاسخ‌گویی، پرسش‌گری و عدالت‌خواهی بر کشور و مبارزه بی‌امان با مظاهر فقر و فساد و تبعیض به منظور جلب رضایت و اعتماد ملی.

س) شایسته‌سالاری و سپردن امانت مسئولیت‌ها به انسان‌های متخصص، متعهد و باانگیزه به منظور تسهیل امور اجرایی کشور، رضایت مردم و کارآمدی نظام.

ع) کاهش فاصله طبقاتی و ارتباط مستمر مسئولان با مردم.

ف) افزایش ضریب امنیت ملی با ارتقای میزان رضایت‌مندی.

ص) عبور از مرحله شعار به عمل در اجرای عدالت اجتماعی و توزیع ثروت.

ق) بهره‌گیری از توانایی‌های محلی در اداره جامعه به ویژه در استان‌ها و شهرهایی که دارای اقوام گوناگون با مذاهب متفاوت هستند.

نقش خانواده و مدرسه

والدین، برادران و خواهران نقش بسزایی در رشد همه‌جانبه فرد و از جمله ایجاد زمینه‌های لازم برای شکل‌گیری نگرش مثبت به اتحاد ملی در او دارند. از این رو، یکی از راه‌کارهای مناسب به منظور ایجاد بستر لازم برای تقویت اتحاد ملی و ارائه آن در همان دوران اولیه رشد به کودکان و نوجوانان، بسترسازی این مطلب در خانواده است. به این منظور می‌توان از نهادهای گوناگون، از جمله آموزش و پرورش، بسیج، پلیس و... به منظور ارائه آموزش‌های لازم به خانواده برای چگونگی بسترسازی این امر در خانواده کمک گرفت.

از دیگر عوامل مهم و اثرگذار بر رشد کودکان و نوجوانان، مدرسه است. مدرسه به شیوه‌های گوناگون رشد همه‌جانبه کودکان و نوجوانان و همچنین نوع و میزان دانش و نگرش آنها را به موضوعات مختلف از جمله تاریخ مشترک، سرزمین مشترک و... تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو، به این منظور باید کتاب‌های درسی مورد بازنگری دقیق قرار گیرد و مفاهیم مربوط به اتحاد ملی (ادبیات و تاریخ مشترک، رسالت مشترک، دین مشترک، فرهنگ و هنر و...) به شیوه دقیق و کارشناسانه در محتوای کتاب‌های درسی وارد گردد. به این صورت، دانش‌آموزان

به تدریج با این مفاهیم آشنا می شوند و آنها را درونی می کنند و سرانجام خود آنها نیز به عنوان افرادی که در آینده این دانش و نگرش مثبت را به دیگر افراد اجتماع انتقال می دهند، در خواهند آمد.

نقش رسانه ها و مطبوعات

رسانه ها و مطبوعات به دلیل داشتن مخاطبان گسترده از همه اقشار جامعه، تأثیر بسیار زیادی بر رفتارهای افراد جامعه و به ویژه کودکان و نوجوانان دارند. بنابراین، آنها می توانند با تدارک برنامه های مناسب برای کودکان و نوجوانان به شکل گیری و تقویت اتحاد ملی کمک های فراوانی بنمایند. از طریق رسانه ها می توان آثار و اماکن تاریخی ملی و مذهبی موجود در ایران و جهان اسلام را به تصویر کشید. می توان برنامه های مناسب در خصوص شخصیت های معتبر این سرزمین، از جمله ابن سینا، فارابی، ملاصدرا، خیام، سعدی، حافظ و... را تدارک دید و با این شیوه اتحاد ملی مخاطبان را تقویت نمود.

توجه به گویش ها و سنت ها؛ زمینه ساز اتحاد ملی

واقعیت جامعه متکثر ایرانی، تنوع گرایش های دینی، مذهبی، زبان و گویش است. همواره باید به خاطر داشت که افتخارها و امتیازهای هر دسته و گروهی در مجموعه خود، محترم و عزیز است و نباید پافشاری بر مسائل ملی، باعث زیر پا نهادن خرده فرهنگ ها و رسوم محلی شود. هم سانی امور فرهنگی به ویژه زبان و ادبیات با حساسیت های بومی، نقش کارسازی در احساس هم نوعی ایجاد می کند. به دیگر سخن، اهمیت دادن به گویش ها، آداب و رسوم محلی و داستان ها و قهرمان ها، نه تنها موجب جدایی و تشمت نیست، بلکه حس احترام مشترک و متقابل را ایجاد می - کند. آن گاه که یک قوم ایرانی خود را میان دیگر هم وطنان، دارای شخصیت رسمی و معتبری ببیند، علائق ملی و هم گرایی فراگروهی در او تقویت می شود. استفاده از زبان ها و گویش های محلی چون: کردی، لری، ترکی، عربی و... و نیز ترویج و شناسایی فرهنگ های بلوچی، زابلی، ترکمنی، آذری، گیلکی و...، فرصتی است برای تحریک عواطف پاک اقوام ایرانی که در کنار هم ایران را می سازند.

احترام به اندیشه های مختلف

اگر عده ای بر قطار قدرت سوار شوند و به سوی مقصد خویش بتازند و پیادگان را به دنباله روی و حفظ اتحاد موعظه کنند، این شیوه عمل، عین تفرقه است و به یقین اتحاد ملی را در پی نخواهد داشت. از این رو، مسئولان باید با احساس مسئولیت شرعی و رعایت منافع ملی، و با دوری از عملی که زمینه دشمنی را مهیا می کند و نیز با احترام خاص برای اندیشه های گوناگون و استفاده از تمام افکار و استعدادهای بالقوه و بدون در نظر گرفتن گرایش های سیاسی، بستر لازم را برای اجرایی شدن پیام نوروزی مقام معظم رهبری آماده کنند.

وظیفه اصحاب رسانه

روزنامه نگاران، دست اندرکاران، رسانه ملی، گویندگان، نویسندگان، مسئولان، مبلغان، واعظان و تریون های عمومی، باید از هرگونه اظهار نظر تعصبی و غیرمسئولانه خودداری کنند و در فرآیندی منطقی، عمل کرد نظام اجرایی و کمبودها و نیازهای مردم را بازتاب دهند. همچنین اصحاب رسانه می توانند به تکیه بر مفاد قانون اساسی، سخنان گهربار امام خمینی (ره) و نیز رهنمودهای مقام معظم رهبری، به دور از مصلحت اندیشی های حزبی و گروهی، به دنبال راه کار عملی اتحاد ملی برآیند و از عوامل تفرقه در جامعه جلوگیری کنند.

همگان حقی یکسان دارند

خوشبختانه در نظام اسلامی ما، بر اساس متن قانون اساسی، همگان در برابر قانون برابرند. این برابری و مصون نبودن هیچ شخصی حقیقی و حقوقی در برابر تخلفات صورت گرفته، می تواند زمینه ساز پدیدارشدن اتحاد ملی در کشور گردد؛ زیرا هنگامی که مردمان بدانند حتی بالاترین مسئول مملکتی نیز راهی برای فرار از قانون ندارد، به نظام قضایی کشور امیدوار می شوند و این، می تواند سرآغاز ایجاد اتحادی عمیق در میان مردم گردد.

تشکیل ستادی از افراد خبره

می توان به منظور اجرایی شدن پیام نوروزی مقام معظم رهبری، ستادی متشکل از افراد صاحب نظر را با مشارکت کلیه نهادهای مرتبط با اعتبارات، اختیارات و شرح

وظایف مشخص تعیین کرد. وظیفه این ستاد این است که یا برنامه ریزی دقیق درازمدت و کوتاه مدت، تمام واقعیت های موجود جامعه و نیز عناصر وحدت ساز و آسیب های وحدت سوز را شناسایی کند و در کمال صداقت و به دور از هر گونه تعصب و تنگ نظری، به دنبال درمان آن برآید. ثمره نهایی این ستاد، به دست آوردن راهکارهای ایجاد اتحاد ملی در ایران اسلامی است.

ص: ۴۸

پیامبر اعظم؛ نماد انسجام اسلامی

دین به عنوان عنصری بسیار مهم می تواند نقشی بسیار حیاتی در تقویت انسجام اسلامی ایفا می کند. در این خصوص دین اسلام و پیامبر اعظم (ص) باید کانون توجه کتاب ها، رساله ها، مجلات، مقاله ها و فیلم های تلویزیونی قرار گیرد و تمام نهادها و ارگان ها بر اهمیت شخصیت والای پیامبر اعظم (ص) به عنوان عنصر وحدت جامعه اسلامی تأکید بیش از حد نمایند. از این رو، حتی برنامه های ویژه امامان معصوم (ع) هم باید به گونه ای باشد که شخصیت ائمه (ع) در سایه شخصیت پیامبر اعظم (ص) معرفی شود و شخصیت رسول اعظم (ص) تحت الشعاع قرار نگیرد؛ زیرا نشان دادن ضعف در این خصوص، یقیناً به تضعیف انسجام اسلامی خواهد انجامید.

باور دولت های اسلامی

در درجه نخست دولت های اسلامی، باید انسجام اسلامی را به عنوان اصلی مسلم باور کنند و آن را مبنای سیاست های عمومی خویش قرار دهند تا بتوان پیشرفتی در این زمینه داشت. یکی از مهم ترین نتایج این امر، طراحی سیاستی است که بتواند امت اسلامی را به وحدت و انسجام برساند. مهم ترین این سیاست ها، حرکت در راه از بین بردن تعصب و طائفی گری است که هم برای ایجاد وحدت سیاسی در کشورها و هم برای ایجاد هم گرایی در جهان اسلام اهمیت دارد.

آنچه تاکنون شاهد آن بوده ایم، به ویژه از سوی برخی کشورهای عرب منطقه، ابراز نظرهای ظاهری برای وحدت و انسجام، اما در عمل میدان دادن به اختلاف-افکنان بوده است. بدون تردید چیزی که می تواند زمینه این امر را فراهم کند، تصویب قوانینی در سازمان های اسلامی برای جلوگیری عملی از این اقدامات و امکان بازرسی و بازخواست از دولت های متخلف است. تمرکز دولت ها بر وحدت و انسجام، همچنین می تواند خنثی کننده تلاش های بیگانگان برای ایجاد اختلاف و استفاده از مسائل طایفه ای و مذهبی برای رسیدن به مقاصدشان باشد.

یک گام مهم برای انسجام اسلامی، ارائه پژوهش های علمی برای تبیین حقایق تاریخی از دیدگاه علمی و بدون تعصبات مذهبی است. از آن جا که بسیاری از تعصبات در اطراف مسائلی دور می زند که پایه علمی ندارد، این تحقیقات می تواند روشن گر بسیاری از نکات باشد. البته در این باره باید افرادی که خودشان از تعصب به دور هستند، کتاب و مقاله بنویسند و در نگارش هم حرمت همگان را پاس بدارند و در نوع نگارش، لطمه ای به عواطف و احساسات مذهبی نزنند. روشن است که نشر این قبیل پژوهش ها که باید با زبان کاملاً علمی نوشته شود و تحریک کننده نباشد، می تواند دست کم روی قشری از فرهیختگان تأثیر بگذارد و از راه آنان به توده های مردم منتقل شود. در سال های اخیر روشن فکران جهان اسلام، تألیفاتی در این زمینه داشته اند که گرچه برخی با واکنش های منفی مواجه شده، ولی روی نسل جدید تأثیر خاص خود را داشته است و می توان امید داشت که به مرور فراگیر شود.

زمینه سازی رهبران مذهبی

رهبران هر مذهب، باید برای وحدت و انسجام، زمینه سازی کنند. این کار در دو مرحله انجام می گیرد؛ اول ایجاد زمینه های ذهنی که اندیشمندان باید فراهم آورند. دوم توصیه های عملی و راهبردی که نمی تواند از سوی علمای درجه سوم و حتی دوم مطرح شود. این اقدام برای آنکه به نتیجه برسد، باید از سوی بالاترین مقامات مذهبی که مورد اعتماد مردم و هم مذهبیان خود هستند، اعلام شود.

اظهارنظر در این باره از سوی دیگران ممکن است زمینه ای را فراهم کند، اما بسا تردیدهایی را هم به وجود می آورد. باید تلاش کرد تا رهبران مهم مذهبی، رهبری جریان انسجام اسلامی را در دست بگیرند. شاید همین جا نکته دیگری هم اهمیت داشته باشد و آن این است که نباید اصلاح صرفاً از سوی محافل روشن-فکری مذهبی باشد؛ زیرا این جماعت در میان توده های مردم نفوذ چندانی ندارند و هر از گاهی به لاییک بودن هم متهم می شوند. قشری که باید وحدت را بپذیرد و ترویج کند، گروهی است که با طور مستمر به عنوان رهبر مذهبی، کار هدایت مردم را برعهده

دارد. اعتماد مردم به رهبران درجه اول مذهبی که مسائل دینی را بسیار صریح و بدون تردید بیان می کنند، بیشتر از دیگران است.

پدید آوردن شعارها و نمادها

یک اقدام اساسی برای وحدت و انسجام اسلامی، پدید آوردن شعارها و نمادهایی برای وحدت است که باید در دستور کار مراکز تبلیغی و رسانه ای قرار گیرد. برای این کار باید تمامی مرکزهای هنری آماده شوند. یک مثال خوب تاریخی، نشریه ای است که حدود پنجاه سال پیش در تهران با نام مسلمین به چاپ می رسید. این نشریه وحدت گرا بود و مثلاً به اخبار جهان اسلام به طور یکسان نگاه می کرد و به هیچ وجه طایفی گری در آن دخالت داده نمی شد. اما جالب بود که به لحاظ شعاری، روی جلد آن و در حاشیه، در سه سمت بالا و چپ و راست، تصویر کوچک شده ده ها مسجد بزرگ جهان اسلام را که هر کدام از یکی از شهرهای برجسته در جهان اسلام بود، انتخاب کرده بود و تقریباً به صورت دائمی این حاشیه را روی جلد نشریه چاپ می کرد.

دنبال کردن بحث های مربوط به تمدن اسلامی و تبیین نظریاتی برای بازگشت به شکوه و عظمت جهان اسلام که معلول نوعی اتحاد میان اقوام و ملت های اسلامی در قرن چهارم و پنجم هجری بود، می تواند در آماده کردن ذهن امت ها برای وحدت و انسجام و در نهایت رسیدن به مجد و عظمت پیشین مؤثر باشد.

بیان آثار و پی آمدهای اختلاف های مذهبی

محققان و نویسندگان برای ایجاد زمینه ذهنی آثار و پی آمدهای اختلاف های مذهبی در گذشته، تحقیق نمایند و کتاب منتشر کنند. رسانه ها نیز درباره ضرر و زیان اختلاف-ها و اینکه تا چه اندازه خسارت بار بوده و هر بار سبب از میان رفتن نیرو و انرژی بخش مهمی از جهان اسلام شده است، خبر و گزارش تهیه کنند. به عبارت دیگر، بیان تجربه های تلخ اختلاف ها، می تواند راه را برای ساختن ذهنیتی در جهت بی-فایده بودن تکرار آن مسائل هموار سازد. البته گفتنی است برخی از طوایف، دقیقاً از این مسائل برای تعمیق و توسعه اختلاف ها استفاده می کنند و هر بار می کوشند با مرور بر

آن تجربه ها، دیگری را مقصر نشان دهند و زمینه را برای خشمگین کردن طرف مقابل فراهم سازند.

طرح نظریه جهانی شدن در راستای اسلام

در حال حاضر، بحث جهانی شدن بحث فراگیری است. این رویه به دنبال یکسان سازی در جهان از راه تبلیغ ارزش های اجتماعی و انسانی فراگیر است. ما باید در مقابل آن، نظریه جهانی شدن اسلامی را مطرح کنیم؛ یعنی اکنون که فضایی برای جهانی شدن فراهم آمده، دقیقاً آن را به سمت جهانی شدن اسلامی یا یک پارچه کردن جهان اسلام بکشانیم. طبعاً برای این کار باید ارزش های تعریف شده در اسلام را تا آنجا که بتواند تمامی جهان اسلام و طوایف درونی آن را پوشش دهد، تعریف کنیم و بشناسانیم و بر اساس آنها نوعی جهانی شدن اسلامی را تبلیغ کنیم. با این کار، هم در مقابل جهانی شدن به سبک غربی ایستاده ایم و هم وحدت طوایف داخلی جهان اسلام را استوار ساخته ایم.

محکومیت کارهای افراطی

محکوم کردن رفتار غیرانسانی مسلمانان افراطی، یکی از کارهایی است که باید در راه تحقق انسجام اسلامی از سوی علما و نیز مقامات کشورهای اسلامی دنبال شود.

بر این اساس، رفتارهای وحشیانه و تروریستی ای که این روزها در عراق و پاکستان بر ضد شیعه صورت می گیرد، یکی از مهم ترین مسائلی است که باید از سوی دولت های اسلامی محکوم شود؛ زیرا این مسائل، لطمه های جبران ناپذیری به بحث وحدت و انسجام اسلامی وارد می کند.

طرح نقاط عطف تاریخی مشترک

در جریان وحدت و انسجام اسلامی، باید هرچه بیشتر به دنبال دوره هایی از تاریخ گشت که بتواند نقطه اتکای هر دو طرف باشد. برای مثال، به یقین در سیره نبوی، این امکان وجود دارد که بدون طرح مسائل فرقه ای به نقاط مشترک مورد پذیرش همه فرق پرداخت و بر اسلام به طور کلی و تجربه اسلامی منهای آنچه به مسائل مذهبی مربوط می شود، تأکید کرد. ما هر قدر بتوانیم روی احیای اسلام از راه آثار

مشترک تلاش کنیم، هم دین را حفظ کرده ایم و هم از آثار ویرانگر فرقه گرایی پرهیز نموده ایم.

وبلاگ نویسی و رفع شبهات دینی در فضای مجازی

با توجه به فراوانی روزافزون دنیای مجازی و کاربران اینترنت وبلاگ نویسان می توانند با راه اندازی وبلاگ ها یا سایت ها، شرکت در انجمن ها و بحث های کانون ها، کلپ ها و تقویت مباحث اسلامی، به انسجام اسلامی بین کاربران کمک کنند. علمای کشورهای اسلامی نیز می توانند با از بین بردن تفرقه های موجود در مباحث دینی و روشن کردن مفاهیم شبهه انگیز دینی در فضای مجازی، محور اصلی انسجام اسلامی در این فضا باشند.

شناخت توطئه دشمن

در بسیاری از تلاش های مودیانه ای که برای تضعیف وحدت در ج_ه_ان اس_لام صورت می گیرد، با اندکی دقت می توان ردپای دشمن را دید و فریب نخورد. در واقع باید دانست دو مانع اساسی در مسیر انسجام اسلامی وجود دارد؛ نخست توطئه دشمنان اسلام و دیگری، کج سلیقگی و بدفهمی برخی از مسلمانان. مقام معظم رهبری در این باره می فرماید: «ما که م_س_لم_ان هستیم، باید حواسمان جمع باشد. ما باید ب_ف_ه_م_ی_م که پول نفت فلان کشوری که به نوکری امریکا و غرب، در میان ملت های مسلمان شناخته شده و روسیاه است و به استکبار وابستگی دارد، اگر صرف انتشار کتابی در رد تشیع شد، محض رضای خدا و علاقه ب_ه_تسنن نیست و غرض خبیثی را دنبال می کند. عکس قضیه هم صادق اس_ت. اگر دیدیم عواملی در جامعه شیعی، مشغول تحریک و برانگیختن حساسیت نسبت به برادران اهل سنت یا مقدسات آنها هستند، اگر حمل بر کج سلیقگی و بدفهمی نکنیم، باید بدانیم ک_ه_قطعاً دس_ت دشمن است. دشمن، از کجی سلیقه نیز بیشترین استفاده را می کند.» (۱)

جدیت در برگزاری مراسم هفته وحدت

ص: ۵۳

شیعیان میلاد رسول خدا(ص) را در هفده و اهل سنت، دوازده ربیع الاول می دانند. سال هاست که فاصله این روزها به عنوان هفته وحدت از سوی جمهوری اسلامی ایران گرامی داشته می شود. این گرامی داشت را باید با جدیت بیشتر و در حد امکان با گستردگی افزون تری در پهنه جهان اسلام برگزار کرد. مقام معظم رهبری در این باره می فرماید: «توصیه می کنم هفته وحدت را ... هم دستگاه ها و هم مردم و به خصوص علمای شیعه و سنی در داخ_ل و خ_ارج از کش_ور، ب_ا جدیت برگزار کنند و نشانه وحدت و برادری قرار دهند.» (۱) همچنین در ایام ه_فته وحدت می توان، با کمک بسیج، وزارت آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، با بر پا کردن سخنرانی های زیبا در خصوص لزوم اتحاد ملی و انسجام اسلامی به شبهات پاسخ داد.

تشکیل شورای عالی علمای مسلمان و تدوین منشور انسجام اسلامی

به نظر می رسد اگر سازمان کنفرانس اسلامی، شورایی از برجسته ترین عالمان جهان اسلام تشکیل دهد، می تواند در کاهش اختلاف های جهان اسلام مؤثر باشد. شورای یاد شده می تواند شکایت های فرقه های گوناگون، از ت_ه_م_ت_ه_ای برخی فرقه های دیگر را بررسی و حکم نهایی را به طور رسمی اعلام کند.

عالمان مسلمان در نقاط مختلف جهان اسلام باید پیش نویس ای_ن منشور را تهیه کنند و با اعزام نمایندگان خود به همایشی مشترک، منشور انسجام جهان اسلام را تدوین سازند. البته پیش از آن لازم است فرقه های مسلمان معرفی شوند تا عده ای کج اندیش، بی جهت گروهی از مسلمانان را کافر و مشرک ندانند.

التزام به اخلاق دینی و ارشاد جامعه

اخ_لاق دینی، عرصه کاهش اختلاف است. اخلاقی نظیر ع_ف_و، مدارا، نرمی و نظارت اجتماعی در قالب امر به معروف و نهی از منکر، بسیار به کمک انسجام اسلامی می آیند. به نظر می رسد باید در مورد مبانی اخلاق اسلامی و به ویژه اخلاق پیامبر(ص) و امیر مؤمنان(ع) که مورد قبول همه مسلمانان است، مطالعه و تحقیق بیش تری صورت داد و برای اجرایی شدن آنها بیشتر کوشید.

ص: ۵۴

همچنین لازم است از علمای شیعه و سنی درخواست شود، مردم را به ارزش و اهمیت انسجام اسلامی راهنمایی کنند. بسیاری از آثار سوء اختلاف ها، زمانی بروز می یابد که عی-ک اختلاف نظر، تعصبی و حیثیتی می شود و برخوردهای غیرعلمی پدید می آید. مقام معظم رهبری در این باره می فرماید: «ما همیشه به علمای فریقین گفته ایم، شما که می دانید وحدت و اتحاد حق است، بنابراین باید ای-ن نکته را به مردم خودتان و ب-ع-وام تفهیم کنید. البته، مخلصان قبول کردند و به همان اندازه هم تأثیر گذاشته اند.» (۱)

البته همگان ظرفیت شنیدن همه مطالب را ندارند؛ چرا که هر سخن جایی و هر نکته م-ک-ان-ی دارد. م-ی-ت-وان از راه ت-ع-لی-م و ت-ر-ب-یت صحیح چنان کرد که افراد به ت-د-ری-ج-آم-اد-گ-ی لازم را ب-رای دانستن آنها به دست آورند. لازم است برخی آموزه های دینی که اعلان عمومی آنها ممکن است تنش ایجاد کند، طبقه بندی محرمانه و حتی خیلی محرمانه پیدا کنند.

نمایشگاه سیار

می توان نمایشگاه سیاری به زبان های مختلف در زمینه انسجام اسلامی تهیه کرد و به صورت دوره ای در شهرهای مهم جهان اسلام به نمایش عمومی درآورد. در این نمایشگاه می توان از آی-ات و روای-ات م-رت-ب-ط در ک-ن-ار ف-ت-اوی-ع-الم-ان ب-زرگ م-س-لم-ان به لزوم انسجام اسلامی استفاده کرد و همراه با ت-ص-اوی-ری از آث-ار ت-فرقه در جهان اسلام، در معرض دید عموم گذاشت.

ص: ۵۵

تحريك نکردن هم مذهبان

نکته ديگر آن است که عالمان و اندیشمندانى که در تلاش برای وحدت میان مسلمانان هستند، باید از اظهارنظرهایی که سبب تحريك هم مذهبانشان می شود جلوگیری کنند. در واقع آنان باید توجه داشته باشند که روی یک لبه باریک و در عین حال تیز حرکت می کنند. از این رو، باید مراعات احساسات مذهبی هر دو طرف را بکنند. هرگاه آنان، سخنانی بگویند که با عنوان اصلاح طلبی، نوعی با عقاید و باورهای پذیرفته شده مخالفت داشته باشد، حرکتی بر ضد وحدت و انسجام اسلامی است.

پرهیز از مجادلات سیاسی

بزرگان، مدیران، متولیان و صاحب منصبان، باید از هرگونه نزاع سیاسی و باندى و تبارگرایی های حزبی، خودداری و در کمال صداقت به مردم خدمت کنند. آنها با اجرایی ساختن تئوری عدالت در جنبه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رفاهی و سیاسی، می توانند عملاً مردم را به سوی وحدت سوق دهند و آنها را به آینده دل-گرم کنند.

عزالت گزینی

مسئولیت پذیری، حضور در اجتماع و مراسم جمعی، از لوازم اتحاد ملی است. آنان که به بهانه های واهی نظیر کفایت حضور دیگران، بی ارزشی پست و مقام دنیایی، ناسالم بودن محیط، عدم توان مدیریت و... کنج عزالت می گزینند، برای شکل گیری

انسجام اسلامی مشکل آفرین هستند. چنین مسلمانانی نه تنها منفور بیگانگان نیستند، بلکه اساساً مورد حمایت و تشویق آنان نیز قرار می گیرند.

حزب گرایی

با رشد احزاب و گروه های سیاسی در غرب، پاره ای از به اصطلاح روشن فکران، دواى درد مشکلات کشورهای اسلامی را در ایجاد احزاب مختلف می بینند و تعدد احزاب را به هر شکل مایه شکوفایی و رشد سیاسی یک کشور می دانند. اگر چه نقش احزاب متعهد، میهن پرست و باایمان که در راستای صلاح کشور و اسلام گام برمی دارند و هر یک گوشه ای از مشکلات واقعی کشور را به چالش و اصلاح می-کشانند، قابل انکار نیست؛ اما از آن جا که عمدتاً رذیلت های اخلاقی مانند تعصب و علاقه افراطی، جاه طلبی و هواپرستی، حسادت و بدبینی و نبود اخلاص در انگیزه-های مجریان و هواداران این احزاب نفوذ پیدا می کند، خود مانع به وجود آوردن اتحاد ملی در جامعه می گردد.

اطاعت ناپذیری از رهبر

رهبر انقلاب، مانند ناخدای کشتی است که وجودش لازم و حیاتی است. اگر ساکنان کشتی هر یک به حرف و راه خود باشند، نه تنها کشتی به مقصد نمی رسد، بلکه خطر غرق شدن آن هم بسیار است. این مسئله در سال اتحاد ملی نمود آشکاری می یابد و گوش به فرمان رهبر بودن، آثار مثبت فراوانی را به همراه خواهد داشت و به اتحاد ملی خواهد انجامید.

دنیاپرستی و جاه طلبی

اتحاد ملی در بسیاری از موارد نیازمند روحیه ایثار و فداکاری، عفو و بخشش و فروتنی است. دنیاطلبان و عاشقان شهرت و مقام که هیچ عملی را جز در راستای مال و مقام انجام نمی دهند و در لحظات بحرانی و مشکلات اجتماعی به جای میدان دادن به افراد لایق و گذشتن از حقوق خویش، بر حفظ قدرت و موقعیت حزب و جناح خویش تأکید ورزند، بزرگ ترین سنگ اندازی را در راه اتحاد مسلمانان ایجاد می کنند. آنان به راحتی به خاطر متاعی اندک و مقامی کوچک، پست می شوند و عزت و

شوکت خود و میهن خود را می‌فروشد و استعمارگران نیز با توجه به چنین روحیاتی به تطمیع مادی و معنوی آنان می‌پردازند.

هواپرستی و عدم اخلاص

در بسیاری موارد، اختلاف‌های افراد و گروه‌ها، ظاهری علمی و فکری دارد، ولی در واقع جز از روی هواپرستی، خودپسندی و خودخواهی نیست. اگر پذیرش و واگذاری مسئولیت‌ها، حمایت‌ها و راندن‌ها، پست‌ها و مقام‌ها همه در خدمت رضایت الهی و حل مشکلات جامعه اسلامی باشد، نه خوشایندی خویشاوندان و هم‌حزبی‌ها، اتحاد ملی حاصل می‌شود.

تعصب کور

تعصبات شخصی، مذهبی و گروهی، از جمله موانع مهم اتحاد ملی است. انسان متعصب به صرف وابستگی مذهبی، ملی و گروهی و بدون دلیل و برهان و به صورت افراط‌گونه، به حمایت یا نکوهش حزب، فکر یا مذهب دیگری می‌پردازد و جز جناح و عقیده خویش، همه آرا و دیدگاه‌ها را باطل می‌شمارد.

خودپسندی، حسادت، کینه ورزی و بدگمانی

تکبر، آفتی اخلاقی است که در نابسامانی روابط اجتماعی و به وجود نیامدن اتحاد ملی و انسجام اسلامی تأثیر بسزایی دارد. خوی استکباری تنها متعلق به بیگانگان نیست، بلکه بسیاری از مسلمان‌نماها نیز دارای چنین روحیه‌ای هستند که در صورت رسیدن به قدرت، ضررهایی بیش از مستکبران خارجی بر مسلمانان وارد می‌کنند.

در روابط میان مسلمانان، طبیعتاً اختلاف‌ها و کدورت‌هایی پیش می‌آید که با بزرگ‌منشی، مسالمت‌جویی و عفو و گذشت قابل رفع است و بر عکس کینه‌ورزی موجب افزایش شکاف و تعمیق اختلافات و کدورت‌هاست.

اشاره

کارکرد رسانه چنان که از نامش پیداست، برقراری پیوند بین بخش های گوناگون جامعه انسانی است. به همین سبب، می تواند در درون یک واحد سیاسی- اجتماعی نه تنها موجب هم گرایی ملی باشد، بلکه با نقد کاستی ها و امر به معروف، موجبات تعالی و رشد مادی و معنوی کشور را فراهم کند. در عین حال، اگر رسانه ها به جای آنکه در خدمت رشد و تعالی جامعه خود باشند، در خدمت دشمنان آن جامعه قرار گیرند، موجب واگرایی یا سیر قهقرایی جوامع قرار می گیرند. از این رو، بخش پایانی را به توصیه هایی برای برنامه سازان رسانه ملی اختصاص داده ایم. در این بخش، پیشنهاد های برنامه سازی، پرسش های مردمی، گفتار مجری و متن های زیرنویس و شعر ارائه شده است.

پیشنهاد های برنامه سازی برای اتحاد ملی

موضوع برنامه ای: عدالت اقتصادی زمینه ساز وحدت ملی

اشاره

الف) توزیع عادلانه ثروت پس از انقلاب اسلامی در شهر و روستا؛

ب) نقش نهادهای انقلابی در تحقق عدالت اقتصادی مانند کمیته امداد و جهاد سازندگی؛

ج) نقش انقلاب و دولت نهم در نگاه یکسان اقتصادی و برنامه ریزی توسعه برای همه استان ها و اقوام کشور و محرومیت زدایی از استان های محروم؛

د) توسعه انرژی و گازرسانی به مناطق سردسیر و مرزی و به ویژه روستایی کشور؛

ه) عدالت در توزیع فرصت های شغلی و امکانات اقتصادی مانند خط پلی اتیلن شرق و غرب کشور.

قالب برنامه ای

۱. مجموعه گزارش های خبری؛

۲. کپشن برنامه ای در قالب: آیا می دانید که؟

۳. مستند گزارشی از طرح های بزرگ اقتصادی که عامل هم گرایی ملی و اشتغال زایی است، مانند: خط لوله گاز بلوچستان، خط لوله پلی اتیلن شرق و غرب کشور.

موضوع برنامه ای: عدالت علمی و وحدت ملی

اشاره

الف) گسترش آموزش همگانی رایگان به همه نقاط کشور حتی عشایر کوچ رو؛

ب) نهضت سوادآموزی و جشن پایان بی سوادی؛

ج) گسترش دانشگاه های دولتی و آزاد و پیام نور در سراسر کشور؛

د) امکانات برابر دانشجویان شهرستانی و کلان شهرها؛

ه) موفقیت های علمی دانش آموزان شهرستانی سراسر کشور (جشنواره خوارزمی، المپیادهای علمی و ورزشی، کنکور، پژوهش و...).

قالب برنامه ای

۱. با کاروان دانش در قالب ترکیبی و یا سفری از این دانشگاه به آن دانشگاه در سراسر کشور؛

۲. معرفی نخبگان شهرستانی از طریق شبکه های سراسری؛

۳. گزارش از دبیرستانی که به امر مقام معظم رهبری در منطقه محروم استان بوشهر برای دختران احداث گردید و موفقیت های علمی دانش آموزان آن؛ و یا مستند بازسازی ماجرای ساخت این دبیرستان به مناسبت هفته زن.

موضوع برنامه ای: ورزش زمینه ساز هم گرایی ملی

الف) دیدارهای ورزشی در قالب مسابقات فصلی و جام های گوناگون؛

ص: ۶۰

ب) المپیادهای ورزشی؛ ورزش کارانی که در قالب های دو بیابان نوردی، دوچرخه سواری، ویلچررانی و... بخش هایی از کشور را طی می کنند، به ویژه با انگیزه مقدس مانند زیارت مرقد امام رضا(ع) و یا مرقد امام خمینی(ره) و یا یادمان جنگ تحمیلی؛

ج) راه اندازی کاروان ورزشی از خرمشهر (مشهد شلمچه) تا مشهد الرضا و از ماکو تا چابهار و از خزر تا خلیج فارس؛

د) تجلیل از قهرمانان ملی و استانی با تأکید بر روحیه هم گرایی ایرانی؛

هـ) یادمان شهدای ورزشی هر استان.

قالب برنامه ای: گزارش ورزشی

۱. فیلم داستانی از جانبازان مدال آور در رشته ورزشی؛

۲. جنگ ورزشی با قهرمانان استانی.

موضوع برنامه ای: مسیر رنگارنگ

اشاره

الف) خط آهن سراسری جنوب غرب تا شمال ایران را طی می کند و از کنار مردم با نژاد و فرهنگ های گوناگون و گویش های مختلف و اقلیم های متنوع می گذرد که به بهانه خط آهن با آن می توان آشنا شد.

علاوه بر خط آهن سراسری اول در سایر مسیرها مانند بندر عباس تا قطور، شلمچه تا سرخس و خط های جدید که به سوی دیگر اقوام ایرانی می رود مانند شیرازی ها، گیلکی ها، بلوچ ها و کردها و در دست ساخت است به ساخت برنامه دست زد.

ج) معرفی ظرفیت راه آهن ایران برای حمل و نقل بار و مسافر، ترانزیت کالا و ارتباط اقوام ایرانی.

قالب برنامه ای

۱. مستند استانی همراه با قطار و ایستگاه به ایستگاه.

۲. مجموعه گزارش همراه با مجریان معروف ایستگاه به ایستگاه.

۳. مسابقه (حرکت روی نقشه ایران) برای بزرگسالان و نوجوانان.

موضوع برنامه ای: راهبرد امام خمینی(ره) برای گذر از فتنه خیزی دو سال اول انقلاب و دست یابی به وحدت و انسجام ملی.

اشاره

الف) آغاز توطئه های تفرقه افکنانه با پیروزی انقلاب؛

ب) تشکیل گروهک های فکری، سیاسی و قومی خلق الساعه؛

ج) متزلزل کردن ارکان سیاسی و نظامی کشور؛

د) تلاش برای ناامنی فراگیر و تجزیه طلبی؛

هـ) تلاش امام برای شکل گیری قانون اساسی و حکومت مردمی؛

و) نگاه یکسان به همه جریان ها و اقوام ایرانی و محرومیت زدایی؛

ز) اصرار بر اصول اسلامی و وحدت و تمامیت ارضی ایران.

قالب برنامه ای

۱. مستند آرشیوی.

۲. مصاحبه با دست اندرکاران حوادث دو سال اول انقلاب.

۳. سخنرانی آن سال های امام خمینی(ره) همراه با گزارش های ضمیمه.

موضوع برنامه ای: نقش تفرقه در ناکامی های ایران در مقاطعی از تاریخ معاصر

اشاره

الف) تفرقه و دوگانگی در موضوع کردستان و خطر سقوط آن منطقه به دست ضد انقلاب؛

ب) تفرقه و بی تفاوتی نسبت به تهدیدهای صدام و شکل دفاع در ماه های اول جنگ تحمیلی و سقوط شهرها و شهادت فرماندهان و مردم به دلیل بی تفاوتی مسئولان سیاسی مانند بنی صدر و تیمسار مدنی؛

ج) مرعوب دشمن شدن و آب به آسیاب دشمن ریختن توسط گروه های به اصطلاح، اصلاح طلب در ماجرای هسته ای و طرح شایعه در جامعه، سیاه نمایی، تحصن و ماجرای ۱۸ تیر.

قالب برنامه ای

۱. فیلم و سریال از تلاش ها و خون دل خوردن بزرگانی مانند: شهید چمران، شهید بروجردی، شهید جهان آرا.

۲. گزارش.

موضوع برنامه ای: بسیج سازندگی عامل وحدت ملی

اشاره

الف) بسیج سازندگی در خدمت محرومیت زدایی؛

ب) نقش بسیج سازندگی در سالم سازی اوقات فراغت؛

ج) تأثیر بسیج سازندگی در آشنایی و تعامل نسل جوان با دیگر اقشار و طبقات اجتماعی؛

د) تأثیر بسیج سازندگی در احیا روحیه جهادی و ایثار سال های اول انقلاب.

قالب برنامه ای

۱. مستند داستانی از سازندگی و محرومیت زدایی توسط جوانان بسیجی.

۲. زیرنویس و کپشن.

۳. نماهنگ سروش سازندگی.

موضوع برنامه ای: جشن عاطفه ها؛ تجلی گاه هم یاری ملی __ اسلامی

اشاره

الف) روحیه عمومی در هم یاری در حد توان و همه اقشار؛

ب) تأثیر جشن عاطفه ها در نگاه جمعی؛

ج) تأثیر جشن عاطفه ها در تقسیم شادی ها؛

د) تأثیر تربیتی جشن عاطفه ها بر نسل کودک و نوجوان؛

قالب برنامه ای

۱. زیرنویس

۲. آگهی تبلیغاتی

۳. ماهنگ

موضوع برنامه ای: بسیج مظهر اتحاد ملی

اشاره

الف) جامعیت و فراگیری بسیج در جامعه (گوش ها، اصناف، اقوام)؛

ب) عدم وابستگی سیاسی و اقتصادی و فرهنگی بسیج؛

ج) شایسته سالاری در بسیج؛

ص: ۶۳

د) کارایی بسیج در سال های اول انقلاب، دفاع مقدس، سازندگی، مقابله با شیخون فرهنگی، جنبش علمی؛

ه) گردان های بسیجی در جبهه متشکل از اصناف و اقوام گوناگون در کنار هم.

قالب برنامه ای

۱. داستانی از فعالیت علمی.

۲. انیمیشن قصه های جبهه.

۳. نماهنگ.

موضوع برنامه ای: قانون اساسی عامل وحدت ملی

اشاره

الف) ویژگی اسلامی قانون اساسی؛

ب) ویژگی جامع نگری قانون اساسی؛

ج) فرائزادی بودن قانون اساسی؛

د) حقوق اقلیت ها در قانون اساسی؛

ه) مقبولیت عمومی قانون اساسی پشتوانه تداوم آن؛

و) نقش امام و وحدت حوزه و دانشگاه در تدوین اولین قانون اساسی با ویژگی ایرانی _ اسلامی.

قالب برنامه ای

۱. میزگرد.

۲. آرشیوی.

۳. کپشن.

موضوع برنامه ای: سیاه نمایی و ناامیدی عامل تفرقه و سقوط

اشاره

الف) تلاش برای سیاه نمایی از سوی دشمنان خارجی و داخلی؛

ب) استفاده از تمام ظرفیت روانی برای سیاه نمایی؛

ج) بهانه دادن برای سیاه نمایی از سوی عوامل ناآگاه و یا مغرض داخلی؛

د) تأثیر سیاه نمایی در بدبینی نسل جوان؛

هـ) _ زیر سؤال بردن موفقیت های علمی _ اقتصادی با بزرگ کردن نواقص آن یا کم تأثیر دانستن فواید آنها.

ص: ۶۴

قالب برنامه ای

۱. جنگ سیاسی.

۲. مصاحبه.

۳. گزارش مردمی.

موضوع برنامه ای: ظرفیت های ملی در مواجهه با چالش ها

اشاره

الف) ظرفیت ملی ایران در گذر از مشکلات جنگ؛

ب) ظرفیت ملی ایرانیان در گذر از مشکلات پیرامون انرژی هسته ای؛

ج) ظرفیت ملی ایرانیان در گذر از بحران ۱۸ تیر و تبدیل شدن آن به حماسه ۲۳ تیر؛

د) انتخابات زمینه سازی بروز ظرفیت ملی ایرانیان؛

هـ) راهپیمایی های انقلاب، روز قدس و ۲۲ بهمن عامل بروز ظرفیت ملی.

قالب برنامه ای

۱. جنگ سیاسی.

۲. نماهنگ.

۳. مستند آرشیوی.

موضوع برنامه ای: سیاست خصمانه دشمن

اشاره

الف) ضرورت دشمن شناسی و شگردهای آن؛

ب) تداوم خصومت در ابعاد سیاسی، اقتصادی، رسانه ای؛

ج) تغییر شکل ظاهری خصومت ها پس از هر موفقیت ایرانیان؛

د) تلاش برای بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی در خصوصت علیه ایران؛

ه) تفرقه‌افکنی محور سیاست‌ها خصمانه (بین شیعه و سنی، بین نسل جوان و نسل اول انقلاب، حوزه و دانشگاه، احزاب و گروه‌های سیاسی).

قالب برنامه‌ای

۱. شعر و سرود.

۲. فیلم و سریال (با محوریت کارشکنی در توفیق‌های ملت ایران).

۳. ترکیبی.

ص: ۶۵

موضوع برنامه ای: جلوه های وحدت حوزه و دانشگاه در تاریخ ایران

اشاره

الف) حوزه و دانشگاه در انقلاب مشروطه از همراهی تا رویارویی؛

ب) استبداد رضاخانی نتیجه جدایی روحانیت از روشنفکران؛

ج) نهضت ملی و تعامل حوزه و دانشگاه؛

د) کودتای ۲۸ مرداد حاصل تفرقه و جدایی حوزه و دانشگاه؛

هـ) ۱۵ خرداد خیزش یک تنه حوزه در برابر حکومت؛

و) انقلاب اسلامی حاصل وحدت حوزه و دانشگاه؛

ز) تسخیر لانه جاسوسی با پشتوانه حوزه و دانشگاه؛

ح) روحانی و دانشجو در دفاع مقدس (هدایت دفاع مقدس)؛

ط) مردم سالاری دینی محصول حوزه و دانشگاه.

قالب برنامه ای

۱. مستند آرشیوی.

۲. میزگرد.

۳. مجری _ کارشناس (خسرو معتضد، حمید روحانی).

موضوع برنامه ای: هم گرایی ملی در بحران های ملی

اشاره

الف) نقش هم گرایی ملی در کاهش آثار بلایای طبیعی؛

ب) بازخوانی پرونده ملت ایران در هم گرایی ملی در زلزله های بزرگ (طبس، رودبار، بم)؛

ج) نقش هم یاری ایرانیان در کاهش آثار روانی جنگ تحمیلی (پذیرش مهاجران، کمک های پشت جبهه، ریاضت

د) نقش تعالیم دینی در هم‌گرایی ملی در زمان بلایای طبیعی مانند، زلزله طبرس با حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی.

فالب برنامه‌ای

۱. فیلم و سریال.

۲. ماهنگ.

ص: ۶۶

موضوع برنامه ای: فرهنگ و آگاهی مشترک

اشاره

الف) تأثیر آگاهی مشترک در اتحاد ملی؛

ب) عوامل ایجاد آگاهی مشترک برای نسل جوان؛

ج) نقش رسانه های فراگیر در ایجاد آگاهی مشترک؛

د) هویت ایرانی به وجود آورنده مؤلفه های مشترک فرهنگی؛

هـ) تأثیر تهاجم فرهنگی در زوال آگاهی مشترک یک ملت؛

قالب برنامه ای

۱. کپشن.

۲. مصاحبه.

۳. میزگرد.

موضوع برنامه ای: هویت ایرانی، عامل اتحاد

اشاره

الف) معنای ملت و عوامل تشکیل دهنده یک ملت؛

ب) مؤلفه های ایجاد هویت ایرانی در گذشته؛

ج) مؤلفه های حفظ هویت ایرانی در روزگار کنونی؛

د) زبان پارسی عامل هویت ایرانی؛

ج) نقش شاعران پارسی گوی در ادوار تاریخی در حفظ زبان، اساطیر و هویت ایرانی؛

د) عوامل تهدیدکننده هویت ایرانی (فرقه گرایی، محو شدن در فرهنگ غربی، عدم تعامل فرهنگی و اقتصادی)؛

نقش ایرانگردی در حفظ هویت ایرانی.

قالب برنامه ای

۱. ترکیبی.

۲. میزگرد ایران شناسان.

پیشنهادهای برنامه سازی برای انسجام اسلامی

موضوع برنامه ای: اتحاد و تفرقه از دیدگاه امام علی(ع)

اشاره

ص: ۶۷

الف) نقش تفرقه در دوران امام علی در شکست اهل حق؛

ب) تأثیر دنیاپرستی در ایجاد تفرقه و نافرمانی سیاسی؛

ج) اتحاد دشمنان و تأثیر آن در دستیابی به هدف از دیدگاه امام علی(ع)؛

د) عوامل نفوذ دشمنان در یاران امام؛

قالب برنامه ای

۱. زیر نویس.

۲. کپشن.

۳. میزگرد.

۴. سخنرانی.

موضوع برنامه ای: آزادگان عامل انسجام اسلامی

اشاره

الف) وحدت آزادگان در بیدادگاه های رژیم صدام و امریکا در سال های اشغال عراق؛

ب) پرهیز از رو آوردن به بیگانگان (صلیب سرخ) در تقابل با دولت عراق؛

ج) استمداد از تعالیم اسلامی جهت تأثیر بر زندانبانان عراقی؛

قالب برنامه ای

۱. داستانی (انیمیشن).

۲. نقاشی + راوی.

۳. کپشن.

موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای حج در انسجام اسلامی

اشاره

الف) پرهیز از تجمل گرایی؛

ب) زبان مشترک و اذکار مشترک؛

ج) الگوی رفتاری و عبادی مشترک؛

د) تعالیم مشترک (توحید، زیارت پیامبر (ص)، زیارت مؤمنان)؛

شادی مشترک (عید بزرگ اسلامی؛ عید قربان) و الگوی شادی جمعی.

قالب برنامه ای

۱. مصاحبه.

۲. نماهنگ.

ص: ۶۸

موضوع برنامه ای: الگوها و نمادهای وحدت و تفرقه

اشاره

(الف) مثال دانه های تسیح و پاره شدن و پراکنده شدن و گم شدن آنها؛

(ب) مثال قطره و دریا؛

(ج) مثال گوسفند تک رو و طعمه گرگ شدن؛

(د) ریسمان الهی و رها کردن آن؛

(هـ) رها کردن کشتی نجات و غرق شدن؛

(و) اعضای یک بدن، یک عضو ناهماهنگ با بقیه باید تمام سیستم بدن مختل می-شود؛

(ز) با قطع تک تک درختان یک جنگل نابود می شود (با یک جرقه جنگلی به آتش کشیده می شود و در مقابل با غرس تک

تک درختان، جنگلی انبوه تشکیل می شود)؛

(د) رنگ های گوناگون در کنار هم نقش زیبای قالی را می آفریند و به تنهایی جلوه ای ندارند و یا در تضاد با یکدیگرند.

قالب برنامه ای

۱. انیمیشن.

۲. گفتار مجری همراه با نقاشی.

۳. عروسکی.

موضوع برنامه ای: گردشگری اسلامی الگوی مناسب گردشگری و انسجام

اشاره

(الف) گردشگری اسلامی سالم ترین نوع گردشگری؛

(ب) گردشگری اسلامی عامل شناخت و دوستی اسلامی ملت ها؛

ج) ظرفیت های کشورهای اسلامی در گردشگری در حوزه های گوناگون؛

د) محدودیت های پس از یازده سپتامبر و اقبال مسلمانان به گردشگری اسلامی؛

هـ) نقش زیارتگاه ها و آثار اسلامی در توسعه گردشگری اسلامی؛

و) الگوهای برخورد اسلامی و مهمان نوازی اسلامی.

قالب برنامه ای

۱. تیزرهای تبلیغاتی.

۲. آموزش مهمانداری و سایر فعالیت های گردشگری در شبکه آموزش؛

ص: ۶۹

موضوع برنامه ای: منافع مشترک کشورهای اسلامی عامل انسجام

اشاره

الف) ذخایر عظیم انرژی در کشورهای اسلامی و استقلال در عرضه آن و خطوط انتقال انرژی (میزان عرضه، سرمایه گذاری در صنعت انرژی، دریافت ارز معتبر)؛

ب) توسعه اقتصادی و نیاز به پیمانکاران واجد شرایط همکاری های پیمانکاری بین کشورهای اسلامی مانند ایرانیان در ترکمنستان، تاجیکستان، سوریه و...؛

ج) همکاری در سرمایه گذاری های مشترک اقتصادی مانند تأسیس بنگاه های اقتصادی و مجتمع های تولیدی؛

د) همکاری در ترانزیت کالا و خطوط ترانزیتی بین کشورهای اسلامی؛

هـ) مقابله با تحریم ها یک جانبه و زورمدارانه علیه کشورهای اسلامی و ملت های اسلامی مانند ملت فلسطین.

قالب برنامه ای

۱. گزارش اقتصادی.

۲. میزگرد.

۳. زیرنویس.

موضوع برنامه ای: مسابقات و جلسات بین المللی قرآنی و انسجام اسلامی

اشاره

الف) نقش مسابقات بین المللی قرآن در آشنایی قاریان جهان اسلام با یکدیگر؛

ب) نقش مسابقات و جلسات قرآنی در گذر از مسائل نژادی و زبانی و اعتقادی؛

ج) تأثیر حضور قاریان ایرانی پس از انقلاب در عرصه کشورهای اسلامی و زدودن اتهام از ایران اسلامی و شیعه؛

د) تأثیر حضور قاریان بین المللی در ایران و دیدار با مردم و رهبری انقلاب؛

هـ) لزوم برگزاری مسابقات قرآنی در ایام کنگره بزرگ حج با هدف انسجام و شناخت مسلمانان از یکدیگر؛

قالب برنامه ای

ص: ۷۰

۱. تبادل رسانه ای برای پخش زنده مسابقات قرآنی برای دیگر کشورها.

۲. فیلم داستانی از موفقیت قاریان بین المللی ایران.

۳. مصاحبه و گزارش از تأثیر حضور قاریان خارجی در ایران.

موضوع برنامه ای: حوزه مظهر انسجام اسلامی

اشاره

الف) حوزه های علمیه کانون تجمع علما و طلاب جهان اسلام؛

ب) مرکز جهانی علوم اسلامی زمینه ساز انسجام علمای خارجی؛

ج) ابعاد حضور غیر ایرانیان در شهر قم به خاطر دانش اندوزی؛

د) تعامل عمومی شهروندان با طلاب خارجی در زندگی روزمره.

قالب برنامه ای

۱. مستند داستانی.

۲. گزارش خبری.

۳. مصاحبه.

موضوع برنامه ای: نقاط اشتراک امت اسلامی

اشاره

الف) دین اسلام عامل وحدت بخش اقوام و نژادهای مسلمان (مؤلفه های دینی مانند قبله، پیامبر و قرآن واحد)؛

ب) هم گرایی اقتصادی عامل پیوند دهنده کشورهای اسلامی؛

ج) رهایی از یوغ مالی و بانکی مؤسسات غربی با بانکداری اسلامی و پول مشترک اسلامی؛

د) سیره زندگی اسلامی مؤلفه مشترک فرهنگی در برابر تهاجم غربی؛

هـ) نیروی حافظ صلح اسلامی ضامن استقلال سیاسی _ نظامی از جهان غرب.

قالب برنامه ای

۱. ترکیبی.

۲. زیرنویس.

۳. ویدئو کنفرانس.

موضوع برنامه ای: تفرقه افکنی فرزندان یهود در ارض موعود

اشاره

الف) تفرقه عامل جدایی فلسطینیان از جهان اسلام؛

ص: ۷۱

ب) تفرقه عامل پراکندگی فلسطینیان در جهان؛

ج) تفرقه عامل رویارویی فلسطینیان (حماس و فتح برای نمونه)؛

د) تفرقه عامل ناامیدی از حل مسئله فلسطین؛

هـ) تفرقه کشورهای اسلامی در برخورد با موضوع فلسطین؛

و) نبود وحدت رویه در برخورد با موضوع فلسطین (بین فلسطینیان و کشورهای اسلامی)؛

ز) تفرقه در شیوه مبارزه و مقابله با اشغالگران و صرف هزینه های بی حاصل؛

ح) جدایی بین فلسطینیان داخل اراضی اشغالی و مهاجران؛

ط) تقسیم فلسطینیان داخل اراضی اشغالی به کرانه باختری و نوار غزه و اراضی ۱۹۴۸؛

ی) اتحاد گروهای اسرائیلی در برابر اعراب و فلسطینیان.

قالب برنامه ای

۱. انیمیشن.

۲. گزارش از فلسطینیان مناطق مختلف.

۳. مصاحبه.

موضوع برنامه ای: اتحاد رسانه ای زمینه انسجام اسلامی

اشاره

الف) استعمار رسانه ای غرب و تلاش برای تفرقه افکنی توسط رسانه های وابسته و تصویرسازی منفی از اسلام؛

ب) فعالیت بنگاه های رسانه ای متنوع مستقل و وابسته در جهان اسلام مانند لبنان، عراق، عربستان، قطر و...؛

ج) تلاش برای ایجاد رویارویی رسانه ای در میان جوامع اسلامی مانند تقسیم بندی رسانه ای در لبنان (گروه های سیاسی) و

تقسیم بندی رسانه ای شیعه و سنی در عراق و کشورهای عربی و جوسازی تبلیغاتی؛

د) برگزاری جلسات عمومی و مشترک رسانه های جهان اسلام.

۱. جنگ سیاسی از رسانه های جهان اسلام و معرفی آنها.

۲. ارتباط زنده برنامه ای با شبکه های مطرح و مثبت فعال در جهان اسلام.

موضوع برنامه ای: تفرقه مسلمانان، بهانه حضور بیگانگان

اشاره

الف) تفرقه جناح ها و اقوام و مذاهب اسلامی در لبنان، عراق، افغانستان، قره باغ، فلسطین ضامن تداوم حضور سیاسی _ نظامی بیگانگان؛

ب) روشن نگه داشتن زمینه های تفرقه با حوادث گاه و بی گاه مانند: قتل، انفجار، از اکثریت انداختن دولت ها و مطرح کردن احزاب و عناصر مطرود سیاسی؛

ج) بین المللی کردن بحران های داخلی مانند فلسطین، لبنان و عراق؛

د) تلاش برای ایجاد اختلاف در ایران و نشان دادن دو دستگی در ایران و بهره برداری تبلیغی و سیاسی از آن؛

هـ) چهره سازی و حزب و فرقه سازی پنهان بیگانگان برای راه انداختن انقلاب های رنگین مانند جریان ۱۴ مارس در لبنان.

قالب برنامه ای

۱. مصاحبه.

۲. زیرنویس.

۳. گزارش های خبری.

۴. مستند آرشیوی.

موضوع برنامه ای: اتحادیه های ناپسند

اشاره

الف) وحدت دشمنان در ضربه زدن به اسلام؛

ب) استفاده از امکانات گوناگون مادی _ تبلیغی برای پیشبرد اهداف ضدبشری _ اسلامی (اقتصادی _ سیاسی _ نظامی و...)

ب) بررسی نقش منفی اتحادیه های بین المللی مانند: جامعه، ملل، سازمان ملل، اتحادیه اروپا، اتحادیه کشورهای خلیج فارس (در حمایت از صدام)، اتحادیه پیمان سنتو و گروه پنج به علاوه یک، کشورهای مشترک المنافع؛

د) تفرقه مسلمانان و کشورهای اسلامی در برابر وحدت دشمنان مانند امریکا، اروپا، اسرائیل و دولت های وابسته در برابر گروه های متعدد فلسطینی.

قالب برنامه ای

ص: ۷۳

۱. مستند آرشیوی.

۲. میزگرد سیاسی.

۳. پرسش و پاسخ (مسابقه).

موضوع برنامه ای: دشمنان صلح در برابر خط لوله صلح

اشاره

الف) سابقه پیشنهاد خط لوله صلح گاز ایران به هند و پاکستان؛

ب) نقش استعمار در تجزیه کشورها و تحریک عوامل تنش زا؛

ج) تلاش برای حذف ایران از جریان بین المللی و منطقه ای انرژی توسط غرب مانند خط لوله باکو _ جیحان و خط لوله ترکمنستان افغانستان _ پاکستان؛

د) تعامل انرژی ایران با همسایگان و ترانزیت انرژی توسط ایران (آسیای میانه، قفقاز، عراق، افغانستان، شبه قاره هند)؛

هـ) تلاش ایران برای تعامل هسته ای با کشورهای اسلامی وهم جوار در برابر ترساندن کشورهای منطقه توسط غربی ها نسبت به برنامه صلح آمیز هسته ای ایران.

قالب برنامه ای

۱. ترکیبی.

۲. پرسش و پاسخ.

۳. فیلم داستانی.

موضوع برنامه ای: دیپلماسی پایدار تفرقه

اشاره

الف) تلاش مستمر بیگانگان در چهار صد سال گذشته برای تحریک ایران و عثمانی برای جنگ با یکدیگر توسط فرستادگان سیاسی _ مذهبی؛

ب) استفاده از عوامل تحریک زای داخلی مانند کمک انگلیسی ها به برگزاری مجلس روضه در مسجد کنار سفارت عثمانی؛

ج) ممانعت از زیارت و فعالیت آزاد مذهبی شیعیان در عراق و حجاز در دوران حکومت عثمانی و وهابی ها.

قالب برنامه ای

۱. برگی از تاریخ معاصر توسط خسرو معتضد یا سید حمید روحانی درباره فعالیت سیاسی میسیونرهای خارجی در ایران (زمان صفویه به بعد).

ص: ۷۴

۲. تله فیلم و سریال از سفرنامه های مأموران غربی به دربار صفوی به این منظور مانند کمپفر و سفیران جمهوری و نیز به دربار اوزون حسن.

۳. میان برنامه از فعالیت سیاسی تفرقه افکنانه واتیکان و دولت های غربی در جهان اسلام.

موضوع برنامه ای: رهبران وحدت آفرین

اشاره

الف) سید جمال الدین اسدآبادی از هند تا مصر به دنبال اتحاد؛

ب) آیت الله کاشانی محور وحدت نهضت ملی شدن صنعت نفت؛

ج) شهید مدرس محور وحدت در تاریخ مشروطه؛

د) امام خمینی (ره) محور وحدت در تاریخ معاصر؛

هـ) مسئولان خدمت گزار عامل وحدت و هم دلی مانند: شهید رجایی، بروجردی و شهید باکری در دوران مسئولیتشان.

قالب برنامه ای

۱. کپشن.

۲. مجری _ کارشناسی.

ص: ۷۵

امام خمینی (ره)

۱. آنچه لازم است برای همه ما، حفظ این وحدت است. (۱)
۲. مادامی که حفظ کنید شما وحدت خودتان را، خدا با شماست: یدالله مع الجماعة. (۲)
۳. مؤمنین سرتاسر دنیا برادرند به حسب حکم قرآن و برادرها برابرند. (۳)
۴. تمام مسلمین چه اهل سنت و چه شیعه، برادر و برابر و همه برخوردار از همه مزایا و حقوق اسلامی هستند. (۴)
۵. سنی و شیعه مطرح نیست و در اسلام، کرد و فارس مطرح نیست در اسلام، همه برادر با هم هستیم. (۵)
۶. از ملی گرایی، خطرناک تر و غم انگیزتر، ایجاد اختلاف بین اهل سنت و جماعت شیعیان است. (۶)
۷. امروز، روزی است که همه به دستور اسلام، به دستور قرآن، با هم متحد باشند و تنازع نکنند. (۷)
۸. برادران شیعه و سنی از هر اختلافی احتراز کنند. (۸)
۹. ای مسلمانان جهان و ای پیروان مکتب توحید! رمز پیروزی، وحدت کلمه و ایجاد هماهنگی است. (۹)
۱۰. مسلمین همه ید واحده هستند، مسلمین همه برادر هستند. (۱۰)

ص: ۷۶

-
- ۱- امام خمینی (ره)، وحدت از دیدگاه امام خمینی، ص ۱۰۶.
 - ۲- امام خمینی (ره)، وحدت از دیدگاه امام خمینی، ص ۱۰۶.
 - ۳- امام خمینی (ره)، وحدت از دیدگاه امام خمینی، ص ۱۰۵.
 - ۴- امام خمینی (ره)، وحدت از دیدگاه امام خمینی، ص ۱۰۵.
 - ۵- امام خمینی (ره)، وحدت از دیدگاه امام خمینی، ص ۱۰۵.
 - ۶- صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۸۲.
 - ۷- صحیفه نور، ج ۱۸، ص ۱۰۲.
 - ۸- صحیفه نور، ج ۱۲، ص ۲۵۹.
 - ۹- صحیفه نور، ج ۶، ص ۴.
 - ۱۰- صحیفه نور، ج ۴، ص ۸۲.

۱۱. بر مسلمین و دولت های اسلامی است که با هم متحد بشوند. (۱)

۱۲. توطئه ها را با سکوت خنثی کنید. (۲)

۱۳. اسلام، آمده است تا تمام ملل دنیا را، عرب را، عجم را، ترک را، فارس را، همه را با هم متحد کند. (۳)

۱۴. متحد شوید که در سایه اتحاد، پیروزی تان بر ابرقدرتان حتمی است. (۴)

۱۵. امروزی که همه با ما مخالفند، ما خودمان باید با هم باشیم. (۵)

۱۶. وقتی که شما دل هایتان با هم صاف باشد، قلب ها یک قلب باشد، دست ها دست واحد باشد، دست خدا هم با شماست.

(۶)

۱۷. اگر علاقه به استقلال ایران دارید، وحدت مذهبی داشته باشید. (۷)

۱۸. اگر ما وحدت خودمان را حفظ کنیم و هم صدا و هم جهت باشیم، از هیچ چیز نباید ترسید. (۸)

۱۹. رمز پیروزی شما وحدت کلمه است. (۹)

مقام معظم رهبری

۱. وحدت کلمه را حفظ کنید. (۱۰)

۲. منظور ما از وحدت، هماهنگی و یک نوایی و هم صدایی است تا برادران، دیگر در مقابل هم قرار نگیرند. (۱۱)

ص: ۷۷

۱- صحیفه نور، ج ۴، ص ۳۷.

۲- صحیفه نور، ج ۴، ص ۸۷.

۳- صحیفه نور، ج ۸، ص ۱۰۲.

۴- صحیفه نور، ج ۸، ص ۱۶۹.

۵- صحیفه امام، ج ۱۹، ص ۲۵۵.

۶- صحیفه نور، ج ۸، ص ۲۴۳.

۷- صحیفه نور، ج ۱، ص ۲۶۷ - ۲۶۸.

۸- صحیفه نور، ج ۱۷، ص ۴۴۱.

۹- صحیفه نور، ج ۶، ص ۴۸.

۱۰- حدیث ولایت، ج ۵، ص ۹۴.

۱۱- حدیث ولایت، ج ۴، ص ۹۱.

۳. دنیای اسلام، امروز می تواند با تمسک به شریعت اسلامی و معارف اسلامی، پیشتاز بشریت به سوی تعالی و کمال باشد.

(۱)

۴. دنیای اسلام اگر بخواهد حرکت عمیق امت اسلامی را در جهت پیروزی، به درستی پیش ببرد، الزاماتی را باید قبول کند که اولین این الزامات، «اتحاد» است؛ اتحاد ملی، انسجام اسلامی. (۲)

۵. دولت های اسلامی، متحد و منسجم باشند و بدانند که می توانند. (۳)

۶. وحدت دنیای اسلام، یک هدف اعلاست. هم دولت ها باید کمک کنند، هم ملت ها باید کمک کنند. (۴)

۷. ما به عنوان عایله تشیع، معتقد به وحدت جهان اسلام و وحدت پیروان لا اله الا الله و محمد رسول الله هستیم. (۵)

۸. نباید اجازه بدهیم که دست هایی در یک پارچگی ملت تفرقه ایجاد کند. (۶)

۹. اگر وحدت نباشد، امنیت ملی هم به خطر می افتد و ایجاد ناامنی می شود. (۷)

۱۰. استکبار جهانی از وحدت امت اسلامی در هراسند. (۸)

۱۱. فاجعه آميز ترين مانع در راه حاکمیت و سیادت اسلام این است که مسلمین را در درون جوامع اسلامی، به جان هم بیندازند. (۹)

۱۲. مسئله اتحاد بین مسلمین، یک امر جدی است. (۱۰)

ص: ۷۸

۱- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۷/۱/۱۳۸۶.

۲- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۷/۱/۱۳۸۶.

۳- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۷/۱/۱۳۸۶.

۴- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۲۵/۱۰/۱۳۸۵.

۵- حدیث ولایت، ج ۴، ص ۲۱۸.

۶- حدیث ولایت، ج ۶، ص ۲۶۳.

۷- پرسش و پاسخ از محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی، مؤسسه فرهنگی و هنری قدر ولایت، ۱۳۸۰، چ ۱، ص ۳۴۱، به نقل از: نماز جمعه، ۶/۱/۱۳۷۹.

۸- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۶/۲/۱۳۸۴.

۹- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱/۷/۱۳۷۰.

۱۰- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۲۴/۵/۱۳۷۴.

۱۳. مسلمانان، در همه جای جهان، بیش از گذشته باید مراقب سیاست تفرقه-افکنی و جنگ افروزی دشمنان اسلام باشند. (۱)
۱۴. پیوند برادری میان ملت لازم است، ولی کافی نیست. پیوند برادری علاوه بر درون ملت، باید میان امت اسلامی با کشورها و ملت های دیگر برقرار باشد. (۲)
۱۵. امروز هر حرکت تفرقه انگیز در دنیای اسلام، گناهی تاریخی است. (۳)
۱۶. در دنیای اسلام همه را برادر بدانید. (۴)
۱۷. اگر مسلمین با هم برادر باشند، دنیای اسلام خیلی سود خواهند برد. (۵)
۱۸. با وحدت ملی، آبروی ملت را بهتر می شود حفظ کرد. (۶)
۱۹. اقتدار ملی برای یک کشور، حفظ کننده هویت او، مایه عزت او و وسیله رسیدن او به آرمان هاست. (۷)
۲۰. اقتدار ملی، مرادف با اعتماد به نفس ملی است. (۸)
۲۱. مقصود از قدرت ملی آن است که جامعه و کشور، از اخلاق، علم، ثروت، نظام سیاسی کارآمد و عزم و اراده عمومی برخوردار باشد. (۹)

ص: ۷۹

-
- ۱- روزنامه جام جم، ۲۶/۳/۱۳۸۶، ش ۲۰۲۴، ص ۲.
- ۲- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۴/۳/۱۳۸۶.
- ۳- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۸/۱۰/۱۳۸۵.
- ۴- حدیث ولایت، ج ۴، ص ۲۱۹.
- ۵- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۴/۳/۱۳۸۶.
- ۶- پرسش و پاسخ از محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی، ص ۳۶۰، به نقل از سخنرانی رهبر در روز غدیر در اجتماع زائران حضرت رضا (ع)، ۶/۱/۱۳۷۹.
- ۷- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱/۱/۱۳۸۰، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، ص ۸۷.
- ۸- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۳۰/۱/۱۳۷۴، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، ص ۸۷.
- ۹- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۲۱/۱/۱۳۷۶، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، صص ۸۷ و ۸۸.

۲۲. [نظامی مقتدر است] که نه امریکا و نه هیچ قدرت دیگری کوچک ترین نفوذ روی آن کشور و ملت نداشته باشد. (۱)

۲۳. اگر مسلمین بخواهند از اسلام دفاع کنند، باید خودشان قوی بشوند. (۲)

۲۴. مجروح کردن امنیت، مجروح کردن اقتدار نظام است. (۳)

ص: ۸۰

۱- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۱۶/۳/۱۳۷۵، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، ص ۹۴.

۲- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۴/۳/۱۳۶۹، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، ص ۹۴.

۳- سخنان مقام معظم رهبری در تاریخ ۲۵/۱۱/۱۳۷۹، به نقل از: تجلی پیام در افق رسانه ملی، ص ۹۴.

- * قرآن کریم.
- * نهج البلاغه.
۱. سنن ترمذی.
۲. تفسیر المیزان.
۳. تفسیر نمونه.
۴. صحیفه نور، مجموعه سخنان امام خمینی (ره).
۵. صحیفه امام، مجموعه سخنان امام خمینی (ره).
۶. حدیث ولایت، مجموعه سخنان مقام معظم رهبری.
۷. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۸. سبزیان، علی اکبر، منشور اتحاد ملی انسجام اسلامی، انتشارات خادم الرضا(ع)، چاپ پنجم، ۱۳۸۶.
۹. وحدت از دیدگاه امام خمینی، تهران، استخراج و تنظیم و نشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۶، چاپ اول، ۴۳۱ صفحه.
۱۰. جاوید، سیدحمید، اتحاد اسلامی در آثار شهید آیت الله مطهری، انتشارات صدرا، ۱۶۰ صفحه.
۱۱. موثقی، سید احمد، استراتژی وحدت در اندیشه سیاسی اسلام، مقدمه استاد محمد تقی جعفری، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چاپ اول، ۱۳۷۰ - ۱۳۷۱، دو جلد، ۳۷۶ + ۴۶۸ صفحه، وزیری، ۳۰۰۰ نسخه.
۱۲. ره توشه راه یان نور، ویژه ماه مبارک رمضان (۱)، ۱۳۷۶.
۱۳. ره توشه راهیان نور، ویژه ماه محرم سال ۱۳۸۳.
۱۴. رئیس نیا، رحیم، ایران و عثمانی در آستانه قرن بیستم، تبریز، ستوده، ج ۳، ۱۳۷۵.
۱۵. اسحاقی، حسین، نسیم هم بستگی: از اتحاد ملی تا انسجام اسلامی، قم، مرکز پژوهش-های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۶.
۱۶. فصل هم دلی: نگاهی به اتحاد و انسجام در آموزه های دینی، قم، مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۶.

۱۷. فصل نامه حوزه، شماره ۴۵.

۱۸. مجله حضور، شماره ۸.

۱۹. مجله ماه نامه هدایت، شماره ۴۷.

ص: ۸۱

۲۰. ماهنامه کوثر، شماره ۴۳، مهر ۱۳۷۹.
۲۱. ماه نامه پاسدار اسلام، شماره ۱۹۹، تیر ۱۳۷۷.
۲۲. مجله پاسدار اسلام، شماره ۲۳۹، آبان ۱۳۸۰.
۲۳. فصل نامه حکومت اسلامی، شماره ۱۶.
۲۴. فصل نامه علوم سیاسی، شماره ۱۵، پاییز ۱۳۸۰.
۲۵. روزنامه کیهان چهارشنبه ۱۱ خرداد ۱۳۸۴، یکشنبه ۲۳ مرداد ۱۳۸۴، یکشنبه ۸ خرداد، ۱۳۸۴.
۲۶. روزنامه جام جم، ۲۶/۳/۱۳۸۶.
۲۷. شبکه اطلاع رسانی هادی.
۲۸. مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۲۹. پایگاه اطلاع رسانی فرهنگ توسعه.
۳۰. <http://www.ershad.ir>.
۳۱. <http://www.pasokhgoo.ir>.
۳۲. <http://www.abna.ir>.
۳۳. <http://www.iqna.ir>.
۳۴. <http://www.bashgah.net>.
۳۵. <http://www.Leader.ir>.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه

اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

